

Aabenraa Kommune
Digital annonce

**Plan, Teknik & Miljø
Miljø**

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 12-04-2024
Sagsnr.: 24/3540
Dok.løbenr.: 102764/24

Kontakt: Tina Ketelsen
Direkte tlf.: 7376 7864
E-mail: tket@aabenraa.dk

Høring af udkast til miljøgodkendelse af IE-husdyrbruget på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa

Aabenraa Kommune har udarbejdet et udkast til miljøgodkendelse til husdyrbruget på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa, matr. nr. 1, Tråsbøl, Felsted.

Inden kommunen meddeler miljøgodkendelse, har du i henhold til Forvaltningsloven¹ og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² ret til at udtale dig, ligesom du har ret til aktindsigt.

Hvis du har kommentarer til udkastet til miljøgodkendelsen, skal du indsende dem senest den 17. maj 2024.

Du kan sende eventuelle kommentarer til Aabenraa Kommune, Team Miljø, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk.

Relevante bemærkninger bliver indsat i afgørelsen om miljøgodkendelse på ejendommen.

Jf. husdyrbrugloven³ kan miljøgodkendelsen først meddeles efter at naboer og andre berørte, samt dem der har anmodet om det, har haft udkast til miljøgodkendelsen i høring i mindst 30 dage. Høringen sker samtidig med, at du får udkastet i høring. Det fremgår af klagevejledningen, hvilke naboer og andre berørte, der bliver hørt.

Snarest efter høringsperioden bliver afgørelse om miljøgodkendelse meddelt. Afgørelsen bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside. Desuden bliver afgørelsen lagt på Danmarks Miljø Portal (DMA).

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 (Forvaltningsloven)

² Bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

³ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

Du er velkommen til at kontakte Team Miljø enten pr. e-mail på landbrug@aabenraa.dk eller pr. tlf. 7376 7864, hvis du har spørgsmål.

Venlig hilsen

Tina Ketelsen
Landmålingstekniker

Bilag der er vedlagt:
Udkast til miljøgodkendelse til IE-husdyrbruget på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa

Udkast

Miljøgodkendelse af IE-husdyrbruget Kidingvej 60, 6200 Aabenraa

§ 16a, stk. 2

Lovbekendtgørelse nr. 520
af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og anvendelse af
gødning m.v. med senere
ændringer

Godkendelsesdato:

XX. XXXX 202X

Aabenraa Kommune
Plan, Teknik & Miljø
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering, der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses i kapitel E. Kommunen skal stille de vilkår, der vurderes at være nødvendige for at sikre, at husdyrbruget ikke får væsentlig virkning på miljøet.

Husdyrbruget på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa har mere end 40.000 stipladser til fjerkræ. Det har dermed en størrelse, der lovgivningsmæssigt er defineret som intensiv husdyrproduktion, der er VVM-pligtigt. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten, og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Den vedlagte miljøkonsekvensrapport er et resultat af dialog imellem ansøger og Aabenraa Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Miljøkonsekvensrapporten danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

IE-husdyrbrug har udover VVM-pligt krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik (BAT) så ammoniak-, lugt-, støj-, ammoniak- og fosforemissioner begrænses og ressourcer udnyttes mest effektivt herunder, at der frembringes mindst muligt affald. BAT indebærer også en forpligtelse fra den 21. februar 2021 til at oplære medarbejdere, at have et miljøledelsessystem, at udarbejde en beredskabsplan og at gennemføre godt landmandsskab.

Indholdsfortegnelse

A.	Afgørelse	5
	Dispensationer	7
	Baggrund og særkender for afgørelsen	8
	Historik	8
	Ansøgning	8
	Landskabelige værdier og særkender	8
	Erhvervsmæssigt nødvendigt	10
	Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	10
	Natur	10
	Jord, grundvand og overfladevand	13
	Lugtgener	14
	Øvrige emissioner og gener	14
	Bedste tilgængelige teknik (BAT) for intensivt opdræt af fjerkræ	16
	Øvrige krav	18
	Samlet vurdering	19
	Lovgrundlag	20
	Udnyttelsesfrist	20
	Revurdering af miljøgodkendelsen	20
	Retsbeskyttelse	20
	Andre tilladelser og dispensationer	20
B.	Vilkår for husdyrbruget	21
	Afgørelse	21
	Indretning og drift	21
	Lugt	24
	Øvrige emissioner og gener	24
	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	25
	Jord, grundvand og overfladevand	26
	Egenkontrol	26
	Beredskabsplan	26
C.	Offentlighed og klagevejledning	28
	Annoncering	28
	Naboorientering og partshøring	28
	Annoncering og afgørelse	28
	Klagevejledning	28
D.	Kommunens bilag	30
	Lugtkonsekvenszonen	30
	Kortbilag til landskabsvurdering	31
E.	Miljøkonsekvensrapport	34

Datablad

Husdyrbrugets adresse: Kidingvej 60, 6200 Aabenraa

Ansøger: Hans Peter Staugaard Bertram

Ansøgers CVR-nummer: 37794597

Godkendelsesmyndighed: Aabenraa Kommune

Godkendelsesdato: XX. XXXX 202X

Sagsbehandler: Laura Klaver

Kvalitetssikring: Tine Oerter Trane

Ansøgningsmateriale: Lene Egtved Andersen, Spiras

Sagsnr.: 24/3540

Kortmateriale: Aabenraa Kommune, Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering, Skærmbkort, WMS – tjeneste.

Lovgrundlag: Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven).

A. Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse til IE-husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 2 på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa, matr. nr. 1, Tråsbøl, Felsted til hold af slagtekyllinger med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Der godkendes følgende nye stalde og produktionsarealer:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Stald 1	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
Stald 2	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
Stald 3	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
I alt			9.720

Der godkendes følgende nye anlæg:

- 9 fodersiloer á 60 m³ med en diameter på 3 m og en højde på 12 m
- 3 forrum på hver især ca. 65 m² ved staldenes østlige gavl
- 3 opsamlingsbeholdere á 30 m³ til vaskevand fra staldene
- Lade på 300 m² til opbevaring af strøelse

Der godkendes følgende eksisterende anlæg:

- Lade på ca. 1.315 m²
- Lade på ca. 470 m²

Det godkendte staldanlæg kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldene i Figur 1.

Figur 1. Oversigt over stalde og anmeldelsespligtige anlæg.

Dispensationer

Afstandskravet for husdyranlæg til vandløb er 15 m, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, pkt. 3. Kyllingestald 1 overholder ikke afstandskravet til den rørlagte strækning af Tråsbøl Vestermose bæk med regulativ nr. lun 07.1, som går gennem ejendommen imellem den nye kyllingestald 1 og den nye lade. Ansøger har derfor søgt om dispensation for afstandskravet.

Ansøgningen om dispensation begrundes med, at hvis stalden skal placeres minimum 15 m fra det rørlagte vandløb, så vil staldene skulle placeres minimum 10 m længere mod syd, hvorved staldanlægget ikke længere vil ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger. Desuden stiger terrænet kraftigt mod syd og vest, så hvis staldanlægget skulle placeres længere væk, vil det kræve en større terrænregulering, hvilket strider mod anbefalingerne for landskabskarakterområdet, hvor større terrænreguleringer bør undgås. Både kyllingestalden og laden vil blive placeret minimum 5 m fra rørføringen, som er minimumsafstanden, der er angivet i vandløbsregulativet. Afstanden til den åbne del af Tråsbøl Vestermose bæk er ca. 60 m og ligger på den anden side af Kidingvej.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke er risiko for forurening af vandløbet, da vandløbet er rørlagt, og da kyllingestaldene etableres med fast bund. Det vurderes, at den ansøgte placering af staldanlægget er den bedst mulige i forhold til ejendommens øvrige bygninger og de landskabelige hensyn.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at kyllingestald 1 og den nye lade ikke må placeres nærmere end 5 m fra det rørlagte vandløb. Endvidere stilles der vilkår om, at såfremt der etableres belægning inden for 5 m til det rørlagte vandløb, vil eventuelle udgifter/gener i forbindelse med vandløbets fremtidige vedligeholdelse være Aabenraa Kommune uvedkommende, da belægningen betragtes som værende anlagt efter gæsteprincippet.

Aabenraa Kommune meddeler derfor med hjemmel i husdyrbruglovens § 9, stk. 3 dispensation for afstandskravet i husdyrbruglovens § 8, stk. 2, pkt. 3, så kyllingestald 1 kan placeres minimum 5 m fra det rørlagte vandløb.

Baggrund og særkender for afgørelsen

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, og det vurderes, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Aabenraa Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikrer at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Historik

Kidingvej 60, 6200 Aabenraa er en landbrugsejendom uden husdyrproduktion, hvor den eksisterende bebyggelse består af et stuehus og to tiloversblevne landbrugsbygninger.

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 29. januar 2024 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse til etablering af et IE-husdyrbrug på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa. Der søges om miljøgodkendelse til et produktionsareal på i alt 9.720 m² til konventionelle slagtekyllinger med flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Det ansøgte projekt omfatter nyetablering af en slagtekyllingeproduktion på en landbrugsejendom. Der søges om at etablere tre stalde til slagtekyllinger på hver især 3.240 m² og en lade på 300 m² til opbevaring af strøelse. I tilknytning til staldene etableres i alt ni fodersiloer á 30 m³, og ved hver stald etableres et forrum på ca. 65 m².

Denne godkendelse er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i miljøkonsekvensrapporten i kapitel E og ansøgnings-skema nr. 243 190, version 2.

Landskabelige værdier og særkender

Nybyggeri og placering af anlæg

Ejendommen er beliggende i landzone ca. 3,2 km sydøst for Felsted og ca. 1,3 km sydøst for landsbyen Tråsbøl.

Ejendommen er beliggende inden for landskabskarakterområdet 'Felsted landbrugslandskab', som omfatter det landbrugsdominerede bakkelandskab i den østlige del af Aabenraa Kommune, ved grænsen til Sønderborg Kommune. Landskabet er et karakteristisk landbrugslandskab, hvor dyrkede marker, læhegn, store og middelstore gårde samt små husmandssteder langs vejene udgør landskabets bærende elementer. Hegnsstrukturen er med til at danne middelstore, transparente landskabsrum, hvor der ofte er vidtrækkende udsigter på tværs af landskabet.

Det fremgår af kommunens landskabskarakteranalyse, at der kan indpasses stort landbrugsbyggeri i landskabets karakter. Nyt byggeri bør placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, og der lægges vægt på, at den samlede bygningsmasse fremstår ensartet og harmonisk i landskabet. Ved indplacering af nyt byggeri bør der tages hensyn til landskabets terrænmæssige forhold, så større terrænreguleringer undgås. Terrænet bør udnyttes som afskærmning omkring bebyggelsen, og placering af bebyggelse højt i terrænet bør så vidt muligt undgås. Beplantning i form af læhegn og småbevoksninger kan anvendes til visuel afskærmning. Der lægges vægt på, at nyt byggeri opføres i mørke farvetoner inden for jordfarveskalaen og i ikke-reflekterende materialer, for at nedtone bebyggelsen i landskabet.

Kidingvej 60 er en landbrugsejendom, hvor den eksisterende bebyggelse består af et stuehus og to ladebygninger fra henholdsvis 1945 og 1986. Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.2 og 3.4.1 redegjort for de bygningsmæssige

ændringer og anlægsarbejde. Der etableres tre kyllingestalde på ca. 30 x 108 m og en lade til opbevaring af strøelse på ca. 20 x 15 m. De nye kyllingestalde og den nye lade opføres mod syd i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal, som angivet i Figur 1. Den indbyrdes afstand mellem kyllingestaldene vil være 20 m. Den nye lade placeres 15 m fra henholdsvis kyllingestald 1 og en eksisterende lade. Kyllingestaldene vil få en højde på ca. 8 m til kip og en taghældning på 15 grader. I tilknytning til hver kyllingestald etableres tre fodersiloer á 60 m³ med en diameter på 3 m og en højde på 12 m. På den østlige gavlende ved hver stald etableres et forrum, og foran staldene etableres et befæstet areal. Der vil desuden blive etableret et koldrum til opbevaring af døde dyr, et rum til fodervægt på siden af hver stald og opsamlingsbeholdere til spildevand.

Kyllingestaldene og den nye lade opføres i antrazitgrå sandwichpaneler og med lysegrå tagplader, og farven på fodersiloerne vil ligeledes være antrazitgrå. Byggeriet holdes således i mørke farvetoner inden for jordfarveskalaen og i ikke-reflekterende materialer, således at byggeriet nedtones og fremstår ensartet. Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at byggeriet skal opføres i materialer og farvevalg som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten.

Terrænet i byggefeltet er kuperet, hvorfor det vil være nødvendigt at lave en terrænregulering i forbindelse med opførelsen af de nye bygninger. Kyllingestald 1 og 2 vil blive placeret i samme kote som den eksisterende lade, og kyllingestald 3 vil blive placeret i en 0,5-1 m højere kote. Terrænet stiger kraftigt mod syd og sydvest, og de nye bygninger vil således komme til at ligge lavt i terrænet, hvilket er med til at afskærme byggeriet mod syd og sydvest. Nybyggeriets placering i tilknytning til det eksisterende bebyggelse begrundes med, at terrænregulering således minimeres, og at placeringen lavt i terrænet mindsker byggeriets visuelle påvirkning af landskabet. Mod nord, nordvest og nordøst vil det nye staldanlæg være skjult bag eksisterende bevoksning. Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der skal etableres et 3-rækket beplantningsbælte langs Kidingvej, for at afskærme staldanlægget mod øst.

Aabenraa Kommune vurderer, at der er gjort de nødvendige tiltag for at indpasse byggeriet i landskabet, og at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som én samlet enhed. Det vurderes, at byggeriets udformning og placering kan tilpasses landskabskarakteren og de værdier, der knytter sig hertil, såfremt miljøgodkendelsens vilkår til placering af bygninger og anlæg, valg af farver og materialer samt afskærmende beplantning overholdes, idet det dermed sikres, at der opleves en visuel sammenhæng mellem det nye byggeri og den øvrige bygningsmasse på ejendommen, og at oplevelsen af bakkelandskabet ikke forringes væsentligt.

Bygge- og beskyttelseslinjer og kommunalplaner

Bygge- og beskyttelseslinjer:

Ejendommen er ikke beliggende indenfor bygge- og beskyttelseslinjer.

Ejendommen er beliggende inden for et råstofinteresseområde. I den forbindelse har ansøgningsmaterialet været i høring ved Region Syddanmark, der vurderede, at det ansøgte ikke var i strid med råstofplanen.

Kommuneplanområder:

Husdyrbruget ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som 'Særligt værdifuldt landbrugsområde', hvor landbrugets interesser og arealanvendelse vægtes højt. Desuden ligger husdyrbruget inden for negativudpegningsområdet 'Skovrejsning uønsket', hvor etablering af ny skov er uønsket, hvilket ikke vurderes relevant, da det ansøgte projekt ikke omfatter skovrejsning.

Husdyrbruget er beliggende i et område, der i kommuneplanen er udpeget som 'Bevaringsværdigt landskab', hvor landskabshensynet vægtes højt. Her skal erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri som udgangspunkt opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse og med særlig hensyntagen til de landskabelige interesser.

Med den valgte placering i terrænet, materiale- og farvevalg samt ny og eksisterende skærmende beplantning, mindskes staldanlæggets visuelle indflydelse på landskabet. Aabenraa Kommune vurderer, at der er taget mest mulig hensyn til værdierne i det omgivende landskab, og at det ansøgte ikke er i strid kommuneplanens retningslinjer.

Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbrugets lugtkonsekvenszone overlapper ikke med beboelser på den anden side af kommune- og landegrænsen, og det ansøgte medfører ikke overskridelse af husdyrbruglovens grænseværdier for ammoniakdeposition til naturområder på den anden side af kommune- og landegrænsen. Da husdyrbruget er beliggende ca. 9,18 km fra den dansk-tyske grænse gennem Flensborg Fjord og ca. 1,23 km fra kommunegrænsen til Sønderborg Kommune, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke medfører grænseoverskridende virkninger.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Aabenraa Kommune vurderer, at det nye staldanlæg er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom, idet det vurderes, at der ikke er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, og at der er en passende driftsmæssig sammenhæng mellem den husdyrproduktion, der er ansøgt om, og de bygninger, der ønskes opført, herunder at der ikke i forvejen er bygninger på ejendommen, som vurderes at ville kunne anvendes til formålet. Ejendommens to eksisterende ladebygninger er fra henholdsvis 1945 og 1986, hvorfor de ikke umiddelbart kan benyttes til fjerkræproduktion, og størrelsen og tilstanden på de eksisterende bygninger er utilstrækkelig i forhold til den ansøgte produktion. Aabenraa Kommune vurderer, at det projekterede staldanlæg ikke har en størrelse eller udformning, der afviger fra almindelig landbrugsmæssig produktion, og at anlægget derfor ikke har industriel karakter. Større enheder og et moderne staldanlæg giver desuden mulighed for at reducere omkostningerne og miljøbelastningen pr. produceret enhed, set i lyset af den generelle strukturudvikling mod færre men større husdyrbrug.

Aabenraa Kommune har desuden lagt vægt på, at byggeriet placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse på en landbrugsejendom, fremfor at etablere et barmarksprojekt, som ville stride mod retningslinjerne for det bevaringsværdige landskab og landskabskarakterområdet. Det vurderes, at bygningsmassen vil fremstå som én samlet enhed, og at der er taget de nødvendige hensyn til områdets landskabelige værdier.

De ansøgte fodersiloer og laden er nødvendige til opbevaring af henholdsvis foder og strøelse til slagtekyllingeproduktionen.

Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Natur

Ammoniakfølsom natur

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod en tilstandsændring forårsaget af en næringsberigelse, der overskrider naturens tålegrænse, må den luftbårne ammoniakdeposition fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i husdyrbrugloven ikke overstige fastlagte beskyttelsesniveauer, som kan findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 punkt D.

De naturområder, der er omfattet af § 7 i husdyrbrugloven, er inddelt i 3 kategorier efter deres ammoniakfølsomhed jf. nedenstående tabel.

Tabel 1. Tabel over ammoniakfølsom natur der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.	Maks totaldeposition afhængig af antal øvrige husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 øvrige husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 øvrigt husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug
Kategori 2. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, i form af højmoser, lobeliesøer, heder >10 ha og overdrev >2,5 ha.	Maks totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven og ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha.	Maks merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan ved en konkret vurdering tillade en merdeposition på >1,0 kg N/ha/år indenfor de angivne tålegrænser ¹ , men kan ikke stille krav om merdeposition på <1,0 kg N/ha/år.

Det fremgår af husdyrbruglovens regelsæt, at beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivsforpligtelserne.

Tabel 2. Tabel over ammoniakdepositionen til nærliggende ammoniakfølsom natur, der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturpunkt	Kategori	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
1. Habitatnatur	1	0,1	0,1
2. Overdrev mod nordøst	2	0,0	0,0
3. Kategori 2 natur jf. kommunens kort	2	0,1	0,1
4. Overdrev mod nordnordøst	3	0,1	0,1
5. Mose mod nord	3	0,2	0,2
6. Mose mod syd	3	0,1	0,1
7. Potentielt ammoniakfølsom skov 1	3	0,3	0,3
8. Potentielt ammoniakfølsom skov 2	3	0,3	0,3
9. Eng (ikke kategori 3 natur)	-	0,2	0,2
10. Vandhul (ikke kategori 3 natur)	-	1,7	1,7
11. "Hestebassin" (ikke kategori 3 natur)	-	4,5	4,5

Idet at husdyrbruglovens depositionsgrænser til kategori 1, 2 og 3 natur er overholdt for det ansøgte, vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil forekomme tilstandsændringer i disse naturarealer.

Beskyttet natur

Naturpunkt 10, vandhul:

¹ Notat fra DCE – National Center for Miljø og Energi af den 6. september 2018 om opdatering af empirisk baserede tålegrænser

Et § 3-beskyttet vandhul på en mark ca. 270 m øst for husdyrbruget modtager en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år, og kommunen skal derfor foretage en konkret vurdering af, om der vil ske en tilstandsændring af vandhullet. Vandhullet modtager en merdeposition på 1,7 kg N/ha/år og en totaldeposition på 1,7 kg N/ha/år fra det ansøgte. Vandhullet ligger i en intensivt dyrket mark. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at det ikke er relevant at sætte en øvre tålegrænse for den atmosfæriske ammoniakdeposition, da søen modtager et langt større bidrag via tilstrømning fra de omkringliggende arealer. Aabenraa Kommune vurderer, at merdepositionen ikke medfører en tilstandsændring i søen.

Naturpunkt 11, "hestebassiner":

To § 3-beskyttede søer på ejendommen ca. 70 m nord for det nye staldanlæg modtager en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år, og kommunen skal derfor foretage en konkret vurdering af, om der vil ske en tilstandsændring af søerne. Søerne modtager en maksimal merdeposition på 4,5 kg N/ha/år og en totaldeposition på 4,5 kg N/ha/år fra det ansøgte.

Aabenraa Kommune har den 16. februar 2024 foretaget en besigtigelse af de to søer, som fremgår af Figur 2. Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at søerne er tydeligt eutrofieret. Begge søer har en stor forekomst af liden andemad, og særligt den sydlige sø har også en stor forekomst af trådalger. Søerne er forbundet med en mindre kanal mod vest, og det må derfor forventes, at de har et nogenlunde ens næringsindhold. Ud over liden andemad, blev der i søerne og langs brinkerne registeret manna-sødgræs, lådden dueurt, lysesiv og en del lav ranunkel. Der var også et enkelt mindre område med bredbladet dunammer i begge søer, som dog for nyligt var slået ned. Mod vest er en mindre skovbevoksning af primært pil og rødæl, der vokser helt ud til søernes brink, og mod øst et par enkeltstående hestekastanier og en bøg. Træerne forårsager en stor skyggepåvirkning af søerne. Søerne vurderes at være ringe egnede som leve- og ynglested for padder, både grundet den store skyggepåvirkning der gør, at søerne har svært ved at blive opvarmet, samt deres grad af eutrofiering. Derudover blev der ved besigtigelsen registreret en stor forekomst af okker i den nordlige sø, hvilket også gør søerne ringe egnede for padder og mange andre vandlevende organismer.

En merdeposition til søerne på 4,5 kg N/ha/år forventes ikke at forårsage en tilstandsændring af søerne, der i forvejen vurderes til at være i en ringe til dårlig tilstand. Da søerne allerede modtager en høj kvælstoftilførsel, grundet en relativt høj baggrundsbelastning og på baggrund af besigtigelsen, vurderes det, at der ikke er tale om kvælstoffølsomme søer med en flora og fauna med en lav tålegrænse. Aabenraa Kommune vurderer derfor, at merdepositionen ikke medfører en tilstandsændring i søerne.

Figur 2. Billeder fra besigtigelse af den nordlige sø (tv.) og den sydlige sø (th.) på ejendommen.

Resterende naturpunkter:

Da merdepositionen for de resterende § 3-naturarealer er under 1 kg N/ha/år, hvorunder der ikke forventes tilstandsændringer i ammoniakfølsom natur som følge af atmosfærisk deposition, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke medfører tilstandsændringer i beskyttet natur.

Den ammoniakfølsomme beskyttede natur er beskyttet efter husdyrbruglovens regler og behandles under afsnittet om ammoniakfølsom natur.

Fredede områder & kommunalplaner

Ingen af husdyrbrugets anlæg ligger overlappende med de kommunale udpegninger for områder med særlige økologiske forbindelser, særlige naturbeskyttelsesinteresser eller fredninger.

Internationale beskyttelsesområder

Da husdyrbruget ikke ligger i, eller i nær tilknytning til, et Natura 2000-område, vurderer Aabenraa Kommune, at ansøgningen ikke har en væsentlig indvirkning på internationale beskyttelsesområder. Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 94 'Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov', der består af habitatområde H83 og fuglebeskyttelsesområde F68. Området ligger ca. 1,33 km sydøst for husdyrbruget.

Beskyttelsen af habitatnaturen i habitatområdet er indarbejdet i husdyrbruglovens regler for ammoniakfølsom natur, som vurderes i ovenstående afsnit om ammoniakfølsom natur. Det vurderes, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på fuglebeskyttelsesområdet, da det ikke medfører tilstandsændringer i områdets natur.

Planter og dyr

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV afsnit b) vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Der er registreret stor vandsalamander (habitatdirektivets bilag II og IV) og lille vandsalamander i et § 3 beskyttet vandhul ca. 1 km sydøst for husdyrbruget, samt butsnudet frø (habitatdirektivets bilag V) i et § 3 beskyttet vandhul ca. 625 m syd for husdyrbruget. Det vurderes dog, jf. vurderingen i tidligere afsnit, at der som følge af det ansøgte ikke sker en tilstandsændring i områdets natur, der vil medføre en forværring af paddernes levevilkår.

Det kan ikke udelukkes, at der forekommer beskyttede flagermus omkring gården. Da der dog hverken fjernes gamle træer eller bygninger i det ansøgte eller forekommer tilstandsændringer i naturarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at områdets dyre- og planteliv ikke forværres af det ansøgte.

Aabenraa Kommune har ikke kendskab til, at der er registreret andre dyre- eller plantearter, som er beskyttet af habitatdirektivets bilag IV i bedriftens nærhed.

Jord, grundvand og overfladevand

Ansøger har redegjort for afløbsforholdene i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1. Vaskevand fra stalde og kondensvand fra varmevekslere ledes til lukkede opsamlingsbeholdere, der tømmes efter behov. Der etableres afløb på det befæstede areal foran staldene, som ligeledes ledes til opsamlingsbeholderne. Tagvand fra de to eksisterende ladebygninger ledes uændret til dræn. Der vil særskilt blive ansøgt om udlednings-/nedsivningstilladelse til tagvandet fra de nye bygninger.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at afløbsforholdene skal stemme overens med afløbsplanen beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1, samt at husdyrbruget skal have en ajourført beredskabsplan.

For at modvirke risikoen for olieforurening, har Aabenraa Kommune vurderet, at det er nødvendigt at stille vilkår til placering af olietanke og forholdsregler ved uheld, herunder at der på ejendommen skal være materiale til opsamling af spild.

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke forekommer en væsentlig virkning på den miljømæssige tilstand af jord, grundvand og overfladevand, såfremt de stillede vilkår og husdyrbrugloven med bekendtgørelser overholdes.

Lugtgener

Aabenraa Kommune har vurderet, at lugtmarkørerne for nærmeste nabo uden landbrugspligt, nærmeste samlede bebyggelse og nærmeste byzone er placeret korrekt i husdyrgodkendelse.dk. Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug, idet der ikke ligger andre husdyrbrug indenfor 300 m til nærmeste samlede bebyggelse og byzone samt indenfor 100 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt.

Aabenraa Kommune vurderer endvidere, at da det nærmeste lokalplanlagte område i landzonen er beliggende længere væk end nærmeste samlede bebyggelse, er det ikke nødvendigt at vurdere lugt for nærmeste lokalplanlagte område i landzonen, da lugtgenekriteriet ved nærmeste samlede bebyggelse er overholdt. Ved det nærmeste lokalplanlagte område i landzone gælder der de samme lugtgenekriterier som ved samlet bebyggelse.

Tabel 3. Lugtberegning – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk., ansøgningsskema nr. 243 190.

Adresse	Område status	Kumulation	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Bøghøjvej 15	Nærmeste nabo uden landbrugspligt	0	526,0	544,6	Ja
Kidingvej 66	Nabo uden landbrugspligt	0	420,8	637,3	Ja
Hovbjergvej 5	Nabo uden landbrugspligt	0	526,0	680,8	Ja
Kiding Østermark 3	Nabo uden landbrugspligt	0	526,0	903,5	Ja
Gadekær 11	Nærmeste samlet bebyggelse	0	983,3	1.426,6	Ja
Bovrup, Varnæs	Nærmeste byzone	0	1.258,2	2.606,7	Ja

Ud over beregning af lugtgeneafstanden, udregnes lugtkonsekvenszonen i husdyrgodkendelse.dk. Inden for denne radius kan lugt ind imellem registreres. Lugtkonsekvenszonen er udregnet til 1.013 m. Da den ukorrigerede geneafstand til nærmeste byzone er større end lugtkonsekvenszonen, og da kommunen skal vurdere lugt ud fra worst case, har Aabenraa Kommune udarbejdet et kort med en lugtkonsekvenszone på 1.258,2 m, svarende til den ukorrigerede geneafstand for byzone. Kortet er vedlagt som bilag 1 i afsnit D. Kommunens bilag.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige emissioner og gener

Støjgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.1 er støjgenerne beskrevet. Der installeres ventilationsanlæg af støjsvag type, og ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene. Der tørres korn på ejendommen i de sæsoner, hvor der er behov, hvilket sker indendørs i den sydligste af de to eksisterende ladebygninger. Aabenraa Kommune vurderer, at støjgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige støjgener for de nærmeste naboer, som følge af afstanden til naboer og afskærmende beplantning, og da hovedparten af aktiviteterne vil foregå inden for normal arbejdstid på hverdage.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at husdyrbruget skal overholde de generelle støjgrænser for det åbne land og for samlet bebyggelse, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern Støj fra virksomheder".

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at støjgrænserne i det åbne land skal være overholdt ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, dog maksimalt 15 m fra beboelsen. Ved samlet bebyggelse skal støjgrænserne være overholdt i hele området, så ved en evt. klage over støj, vil støjen blive målt ved nærmeste naboskel.

Støvgener

Støvgenerne er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. Aabenraa Kommune vurderer, at støvgenerne er beskrevet tilstrækkeligt, og at der gøres de nødvendige tiltag for at begrænse støvgenerne for de omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme støvgener uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Rystelsesgener

Evt. rystelser fra ejendommen er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.1. Aabenraa Kommune vurderer, at evt. gener fra rystelser er beskrevet tilstrækkeligt, og at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener i form af rystelser ved de nærmeste naboer.

For at sikre naboerne stilles der vilkår til, at der ikke må forekomme væsentligt gener fra rystelser og vibrationer uden for ejendommens eget areal, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Flue- og rottegener

Husdyrbrugets skadedyrsbekæmpelse er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.4. Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelse af fluer og rotter har et sådant omfang, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at arealerne omkring staldene skal holdes ryddelige, således at rottetilhold forebygges. Der stilles derudover vilkår til, at fluebekæmpelse skal ske efter gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transportgener

Ansøger har redegjort for antallet af transporter til og fra husdyrbruget samt husdyrbrugets til- og frakørselsforhold i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.5. Antallet af transporter til og fra husdyrbruget forventes at stige fra ca. 275 om året til ca. 660 om året. Kørsel til og fra husdyrbruget vil ske via to vejadgange til Kidingvej. Der er en eksisterende vejadgang ved den sydligste af de to eksisterende ladebygninger, og der etableres en vejadgang ved kyllingestald 3. Ved at etablere en ekstra vejadgang mod syd, vil der være en intern kørevej med gode til- og frakørselsforhold, hvorved det undgås, at lastbiler mv. skal vende rundt inde på ejendommen. Transporter sker så vidt

muligt på hverdage og i dagtimerne, dog kan afvigelser forekomme ved afhentning af dyr til slagteri og ved sæsonbetonet arbejde. Aabenraa Kommune vurderer, at den forventede stigning i antallet af transporter er begrundede og realistiske.

Aabenraa Kommune vurderer, at transporterne til og fra ejendommen er beskrevet tilstrækkeligt, og at der ikke skal stilles vilkår til transporter til og fra ejendommen.

Lysgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 beskrives det, at udendørsbelysningen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende, idet kyllingestaldene etableres uden vinduer og lysplader i taget, og da staldanlægget vil blive afskærmet af beplantning.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at der ikke må forekomme væsentlige lysgener for de omkringboende, og at dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Uhygiejniske forhold

Da der etableres kølerum til opbevaring af døde dyr, samt at der forebygges mod skadedyr i den daglige drift, vurderer Aabenraa Kommune, at der, som følge af det ansøgte, ikke sker en væsentlig indvirkning på miljøet, hvad angår uhygiejniske forhold.

Miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki

Husdyrbruget er forpligtet til at overholde Aabenraa Kommunes til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald, hvorfor det vurderes, at kravet om iagttagelse af miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki er overholdt.

Bedste tilgængelige teknik (BAT) for intensivt opdræt af fjerkræ

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), når produktionen er større end 40.000 stipladser til fjerkræ.

BAT Ammoniak- og lugtemission

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet til ammoniakemission fra husdyrbruget er 5.540 kg NH₃-N pr. år, og at den faktiske emission er 5.538 kg NH₃-N pr. år. BAT-kravet for husdyrbruget er således overholdt ved anvendelsen af varmevekslere i kyllingestaldene med en ammoniakreduktionsprocent på 23 %. BAT for lugtemissionen er overholdt med det valgte staldsystem.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til installation og drift af varmevekslere (Rokkedahl eller Munters) i kyllingestaldene, jf. teknologibladet til varmevekslere.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak og lugt, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

BAT Fodring- og foderhåndtering

For at reducere kvælstofudskillelsen skal IE-husdyrbrug enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein vha. en god aminosyrebalance, eller bruge fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilerne supplerer hinanden og/eller

ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må anvendes en kombination af de ovennævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal IE-husdyrbrug enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, fodertilsetningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase), eller letfordøjeligt uorganisk fosfat (f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder). Der må anvendes en kombination af de ovennævnte teknikker.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 redegjort for BAT på fodring og foderhåndtering. Ansøger oplyser, at der anvendes fasefodring for at opfylde kyllingernes behov for næringsstoffer til tilvækst, samt at foderblandingerne vil være tilsat fytase. Endvidere er der fokus på foderplanlægning og udfodringsteknikker, som er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet.

Aabenraa Kommune vurderer på den baggrund, at husdyrbruget overholder BAT på fodring og foderhåndtering. I forbindelse med miljøtilsyn, skal husdyrbruget kunne dokumentere anvendelse af fodringsteknikker. Der er stillet vilkår til forsvarlig opbevaring af foder for at modvirke skadedyr.

BAT Gødningshåndtering

Management i forhold til gødningshåndtering er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1. Der vil ikke blive opbevaret husdyrgødning på ejendommen, da gødningen afsættes direkte til biogasanlæg, når staldene tømmes. Returgylle fra biogasanlægget vil blive afsat på egne marker samt videreformidlet til andre planteavlere. Aabenraa Kommune vurderer på den baggrund, at BAT til gødningshåndtering er overholdt.

BAT Energiforbrug

Ansøger har redegjort for BAT på energiforbruget i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. BAT for energiforbruget overholdes ved anvendelsen af varmekslere, energieffektiv belysning, computerstyret ventilation, samt regelmæssig eftersyn og rengøring af varmekslere. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elseskabet, og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Aabenraa Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for BAT på energiforbruget, og at husdyrbruget løbende gennemfører de nødvendige tiltag, for at have fokus på energiforbruget. Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at elforbruget skal aflæses årligt, med den begrundelse, at forbruget skal kunne vurderes igennem en årrække. Der stilles endvidere vilkår til drift, vedligehold og rengøring af varmekslerne, så varmekslerne altid fungerer optimalt.

BAT Vandforbrug

Ansøger har redegjort for BAT på vandforbruget i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. BAT for vandforbruget overholdes ved anvendelse af vandbesparende drikkevandsystem, daglig overvågning og løbende vedligeholdelse af drikkevandssystemerne, samt anvendelse af højtryksrensere ved vask af staldene. Drikkenipler placeres højt for at lette kyllingernes vandoptagelse og minimere vandspild. Drikkeniplerne udstyres med spildbakker, hvorved utætte nipler nemt kan identificeres, og fejl kan udbedres hurtigst muligt.

Aabenraa Kommune vurderer ud fra det beskrevne i miljøkonsekvensrapporten, at der praktiseres BAT på vandforbruget. Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at vandforbruget skal aflæses årligt med den begrundelse, at forbruget skal kunne vurderes igennem en årrække.

BAT Spildevand

Der praktiseres BAT på spildevand ved, at der på husdyrbruget er fokus på minimering af vandforbruget, at vandforbruget registreres, samt at vaskevand håndteres i et lukket system med opsamlingsbeholdere.

Aabenraa Kommune har ikke fundet anledning til at stille yderligere vilkår til spildevandshåndteringen, end de vilkår der er beskrevet i afsnittene "Jord, grundvand og overfladevand" og "BAT Vandforbrug".

BAT Støv

Der praktiseres BAT på støvemissioner ved, at foder opbevares i fodersiloer og ledes ind i lukkede stalde gennem lukkede rørsystemer, samt at der etableres støvcykloner på alle fodersiloer, som opsamler støv ved indlæsning i fodersiloerne. Korntørring sker i den sydligste af de to eksisterende ladebygninger, og strøelse opbevares i den nye lade. Desuden er der levende hegn imellem nabobeboelser og eventuelle støvende aktiviteter.

Aabenraa Kommune vurderer, at der gøres de nødvendige tiltag for at begrænse støvgenerne for de omkringboende, og at der med de stillede vilkår sikres, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende.

BAT Støj

Der praktiseres BAT på støj, idet der installeres ventilationsanlæg af støjsvag type, og ved at lade de mest støjende aktiviteter foregå i dagtimerne. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene. Det vurderes, at der med husdyrbrugets placering, indretning og drift ikke vil være væsentlige støjgener for de omkringboende.

Aabenraa Kommune vurderer, at det praktiseres BAT for støj, og at der med de stillede vilkår om overholdelse af støjgrænserne angivet i Miljøstyrelsens vejledning sikres, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende.

BAT Godt landmandsskab og miljøledelse

Der er redegjort for BAT på godt landmandsskab og miljøledelse i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.2.4. BAT på godt landmandsskab og miljøledelse opnås ved at have en fremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan), samt at anlægget søges vedligeholdt ved regelmæssige kontroller af bl.a. ventilationssystem og generel minimering af ressourceforbrug. Det er desuden et lovkrav, at husdyrbruget skal have et miljøledelsessystem. Der stilles vilkår til, at der skal forefindes en ajourført beredskabsplan på husdyrbruget, som de ansatte kender indholdet af. BAT for godt landsmandsskab opnås desuden ved, at døde dyr opbevares i et lukket kølerum, hvorved uhygiejniske forhold undgås.

Samlet vurdering for BAT-konklusionerne

Aabenraa Kommune vurderer, at der ved overholdelse af BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ ikke forekommer en væsentlig virkning på miljøet for lugt, støj og støv.

Øvrige krav

Vurdering af om husdyrbruget har tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning

Der er redegjort for håndtering og opbevaring af husdyrgødning i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1. Vaskevand fra stalde og kondensvand fra varmevekslere ledes til lukkede opsamlingsbeholdere, der tømmes efter behov. Der vil ikke blive opbevaret husdyrgødning på ejendommen, da gødningen afsættes direkte til biogasanlæg, når staldene tømmes. Returgylle fra biogasanlægget vil blive afsat på egne marker samt videreformidlet til andre planteavlere. Aabenraa Kommune vurderer, at der

redegjort tilstrækkelig for håndtering og opbevaring af husdyrgødning, samt at dette ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet

Vurdering af om afstandskrav er overholdt

Kyllingestald 1 overholder ikke afstandskravet på 15 m til vandløb i form af den rørlagte strækning af Tråsbøl Vestermose bæk med regulativ nr. lun 07.1, jf. husdyrbruglovens § 8, stk. 1, pkt. 3. Ansøger har derfor søgt om dispensation for afstandskravet. Aabenraa Kommunes vurdering af ansøgningen om dispensation fra afstandskravet ses i afsnittet "Dispensationer".

Det nye staldanlæg overholder alle øvrige afstandskrav angivet i husdyrbrugslovens §§ 6-8.

Vurdering af, om husdyrbruget er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug

Ansøger ejer og lejer flere svinebrug i Aabenraa Kommune og Sønderborg Kommune, som er angivet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.3. Det nærmeste af ansøgers andre svinebrug er Kidingvej 42, som ligger 1 km nord for Kidingvej 60. Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommene ikke opfylder kriterierne om forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundenhed, grundet afstanden mellem ejendommene, og da de kan drives og sælges særskilt. Afstanden mellem husdyrbrugene er større end 50 % af den ukorrigerede geneafstand til enkeltbolig, hvorved husdyrbrugene ikke er forureningsmæssige forbundne.

Alternative løsninger

Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.12 redegjort for de alternative løsninger, der har været vendt i forbindelse med, at ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse blev udarbejdet. Der er lagt vægt på, at byggeriet placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse på en landbrugsejendom, fremfor at etablere et barmarksprojekt, samt at der er gjort de nødvendige tiltag for at indpasse byggeriet i landskabet.

På baggrund af ovenstående vurderer Aabenraa Kommune, at der er redegjort tilstrækkeligt for de alternative løsninger, og hvorfor den ansøgte løsning er den, der er valgt.

Ophør af husdyrbruget

Ud fra ansøgers redegørelse i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.1 vurderer Aabenraa Kommune, at ejendommen vil blive afviklet miljømæssigt forsvarligt, hvis husdyrbruget ophører helt. Der stilles vilkår til, at stalde og opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres ved ophør af driften, og at der skal foretages oprydning og nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Samlet vurdering

Vurdering af VVM og BAT

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier.
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning.

- Jord, grundvand og overfladevand.
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

Samspillet mellem faktorer og sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det, der er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.13 og 3.14, at der ikke er væsentlige negative virkninger på miljøet på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse nr. 300 af 20. marts 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Husdyrbruget har flere end 40.000 stipladser til fjerkræ og er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt. Hvis godkendelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år, når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter). Det er planlagt at foretage den første revurdering i 202X.

Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den XX. XXXX 202X.

Andre tilladelser og dispensationer

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til husdyrbrugloven. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, tilladelse til afledning af overfladevand, tilladelse til etablering af ny vejadgang, eller lignende hos Aabenraa Kommune.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Afgørelse

Vilkår 1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 243 190, version 2, modtaget i Aabenraa Kommune den 29. januar 2024, og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Vilkår 2. Denne miljøgodkendelse skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Vilkår 3. Husdyrbrugets stalde, gulvtyper og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Stald 1	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
Stald 2	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
Stald 3	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	3.240	3.240
I alt			9.720

Vilkår 4. Husdyrbruget skal indrettes med stalde og opbevaringsanlæg som vist på nedenstående kort. Dyretyper og staldsystem må ikke ændres, og størrelsen på produktionsarealerne må ikke øges, i forhold til det der fremgår af vilkår 3.

Vilkår 5. Når de nye kyllingestalde etableres, skal ejer indsende en målfast tegning over produktionsarealerne i de nye stalde.

Placering og konstruktion af anlæg

- Vilkår 6. De nye kyllingestalde, fodersiloer og lade skal opføres i materialer og farvevalg som angivet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.2.
- Vilkår 7. Kyllingestald 1 og den nye lade må ikke placeres nærmere end 5 m fra den rørlagte strækning af Tråsbøl Vestermose bæk med regulativ nr. lun 07.1.
- Vilkår 8. Såfremt der etableres belægning (f.eks. grus, fliser eller asfalt/beton) inden for 5 m til det rørlagte vandløb, vil eventuelle udgifter/gener som følge af belægningens placering i forbindelse med vandløbets fremtidige vedligeholdelse samt eventuelle regulering- og restaureringsprojekter være Aabenraa Kommune uvedkommende, da belægningen betragtes som værende anlagt efter gæsteprincippet.
- Vilkår 9. Der skal etableres og vedligeholdes et beplantningsbælte øst for staldanlægget langs Kidingvej, som angivet på nedenstående kort. Beplantningen skal bestå af mindst 3 rækker egnstypiske træer og buske, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningen skal foretages den førstkommande plantesæson efter etableringen af staldene. Markoverkørsler og vejadgange til husdyrbruget må friholdes for beplantning.

- Vilkår 10. Den eksisterende beplantning nord for staldanlægget, som angivet på nedenstående kort, skal bevares og vedligeholdes.

Lugt

Vilkår 11. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres at gulve holdes tørre, at gødnings- og foderrester i staldene fjernes, og at fodringssystemer holdes rene.

Øvrige emissioner og gener

Støj

Vilkår 12. Bidraget fra landbruget på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag – Fredag Kl. 07.00 – 18.00 Lørdag Kl. 07.00 – 14.00	Mandag – Fredag Kl. 18.00 – 22.00 Lørdag kl. 14.00 – 22.00 Søndag og helligdage Kl. 07.00 – 22.00	Alle dage Kl. 22.00 – 7.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Samlet bebyggelse i landzone	45	40	35

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Vilkår 13. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 12 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre

"Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv, lys og rystelser

Vilkår 14. Driften må ikke medføre væsentlige støv- og lysgener eller gener i form af rystelser uden for ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Vilkår 15. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Vilkår 16. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Installation af varmevekslere

Vilkår 17. Der skal installeres Rokkedahl varmevekslere, ACU Clima+ 200 eller Munters varmevekslere, Heat-X Rotate i kyllingestald 1, 2 og 3 til reduktion af ammoniakfordampningen med 23 %.

Vilkår 18. Der skal inde i hver stald, hvor der er indsat en eller flere varmevekslere, installeres ventilatorer til recirkulering af luften, og de skal have en samlet kapacitet, som angivet i vilkår 19 og 20.

Kapacitetskrav

Vilkår 19. Varmevekslerne skal kunne levere mindst 12 m³ luft pr. time pr. m² produktionsareal i stalden. Dette svarer til 38.880 m³ luft pr. time i hver stald².

Vilkår 20. Ventilatorerne til recirkulering af luften inde i staldene skal levere en samlet kapacitet på mindst 26 m³ luft pr. time pr. m² produktionsareal.

Driftstid

Vilkår 21. Varmevekslerne skal levere al ventilation i staldene frem til ventilationsbehovet overstiger varmevekslerens kapacitet. Ved højere ventilationsbehov skal varmevekslerne levere den luftmængde, der svarer til kapacitetskravene, der er nævnt i vilkår 19 og 20.

Vilkår 22. Når ventilationsbehovet overstiger 80 m³ luft pr. time pr. m² produktionsareal, må varmevekslerne slukkes.

Vilkår 23. Recirkuleringsventilatorerne skal levere den luftmængde, der svarer til kapacitetskravene nævnt i vilkår 19 og 20.

Vedligeholdelse og service

Vilkår 24. Efter hver produktionscyklus skal varmevekslerne rengøres.

Vilkår 25. Hvis der opstår driftsstop eller fejl på varmevekslerne, skal dette afhjælpes hurtigst muligt.

Vilkår 26. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end to uger.

Vilkår 27. Der skal foretages eftersyn efter leverandørens anvisning.

---

² Beregning af kapacitetskrav: 12 m³ luft pr. time pr. m² x 3.240 m² produktionsareal i hver stald = 38.880 m³ luft pr. time i hver stald.

Dokumentation for drift

- Vilkår 28. Der skal føres en logbog for varmevekslerne, indeholdende registreringer om:
- Varmevekslernes driftstid evt. ved montering af timetæller på varmevekslerne.
  - Tidspunkter for rengøring samt vedligehold.
  - Eventuelle fejl/driftsstop og varighed heraf.
- Vilkår 29. Logbog og rapporter fra servicebesøg skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Jord, grundvand og overfladevand

Spildevand

- Vilkår 30. Kemikalier, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand eller overfladevand, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer med fare for forurening skal straks opsamles.
- Vilkår 31. Afledning af spildevand skal foregå som angivet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1.
- Vilkår 32. Vaskevand fra staldene og kondensvand fra varmevekslere skal ledes til opsamlingsbeholdere.
- Vilkår 33. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

Olie og diesel

- Vilkår 34. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af oliespild.
- Vilkår 35. Olie og diesel, herunder spildprodukter, skal opbevares i overjordiske beholdere på fast bund uden afløb, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Generelt

- Vilkår 36. Bedriftens årsproduktion skal kunne dokumenteres ved tilsyn i henhold til vilkår 3. Kvitteringer for aflevering af farligt affald og andre dokumentationer for vilkårenes overholdelse skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

Vand- og elforbrug

- Vilkår 37. Elforbruget skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af elforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Vilkår 38. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af vandforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ved ophør af driften

- Vilkår 39. Ved ophør af driften skal der foretages oprydning og nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare. Stalde og opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres.

Beredskabsplan

- Vilkår 40. På husdyrbruget skal der forefindes en opdateret beredskabsplan. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle

medarbejderne. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.

Vilkår 41. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

UDKAST

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret den 20. februar 2024 på Aabenraa Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har modtaget én henvendelse angående anmodning om at få tilsendt miljøkonsekvensrapporten.

Naboorientering og partshøring

Et udkast til miljøgodkendelsen blev den 12. april 2024 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Samtidig blev den lagt på Aabenraa kommunes hjemmeside. Der var en frist på 30 dage til at fremsende kommentarer.

Udkastet til miljøgodkendelsen er blevet sendt til alle beboere, der er beliggende inden for den ukorrigerede geneafstand til byzone, da geneafstanden er større end den beregnede lugtkonsekvenszone.

Annoncering og afgørelse

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside den **XX. XXXX 202X**, og afgørelsen bliver fremsendt til de klageberettigede.

Du har ifølge forvaltningslovens³ § 9 ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen. Eventuel aftale herom skal aftales med Team Miljøs landbrugsgruppe på landbrug@aabenraa.dk.

Klagevejledning

Miljøgodkendelsen kan i medfør af husdyrbrugloven § 76 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

³ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 Forvaltningsloven

Afgørelsen annonceres offentligt den **XX. XXXX 202X** på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den **XX. XXXX 202X**, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Udkastet til miljøgodkendelsen er forud for meddelelse af godkendelsen blevet sendt til ansøger og ansøgers rådgiver, parter, naboer og andre berørte (beboelser der er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission, jf. D).

Underskrift og dato

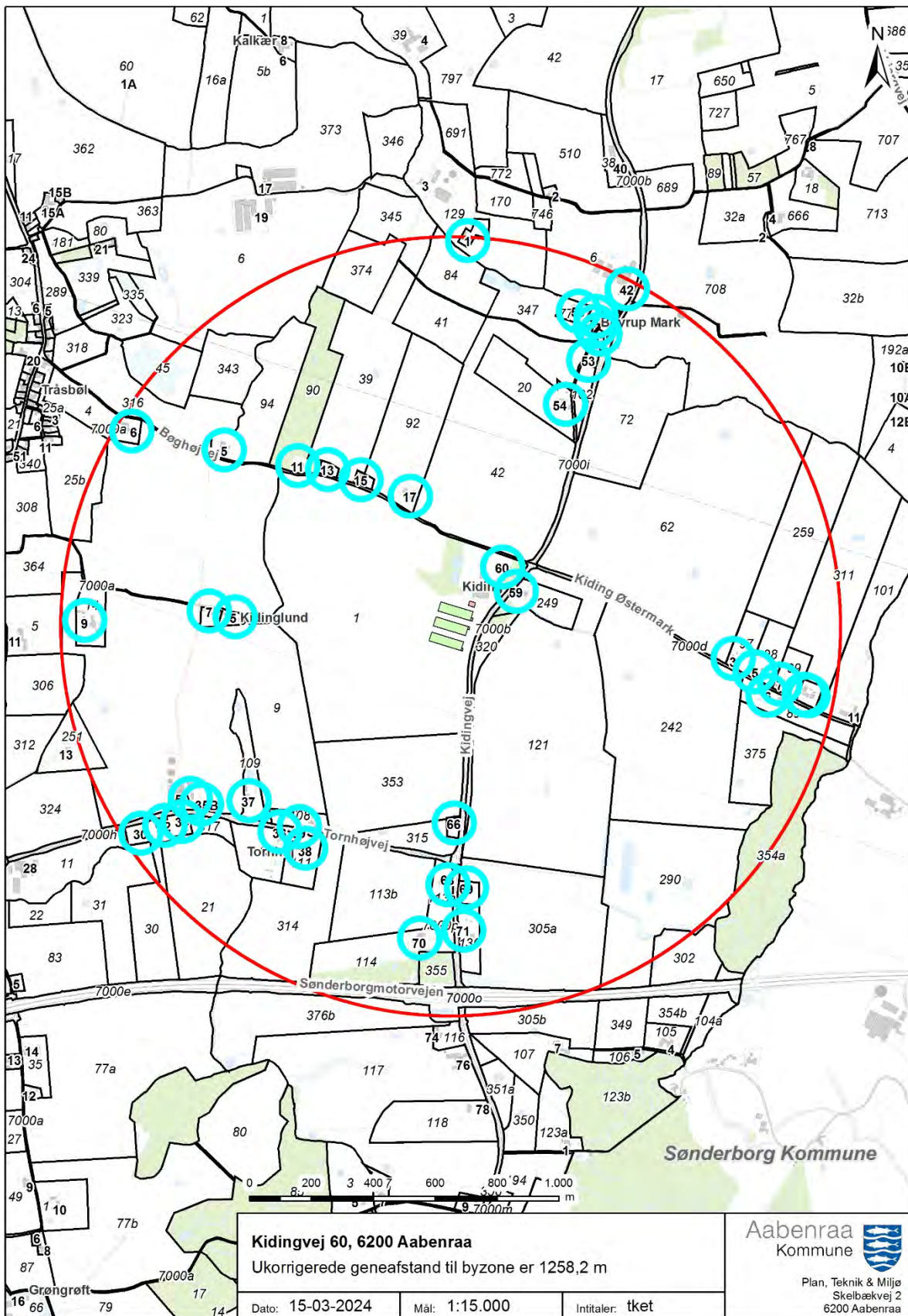
Laura Klaver
Team Miljø
Byg, Natur & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

D. Kommunens bilag

Lugtkonsekvenszonen

Aabenraa Kommune har udarbejdet et kort over lugtkonsekvenszonen med en konsekvenszone på 1.258,2 m, svarende til den ukorrigerede geneafstand til byzone:

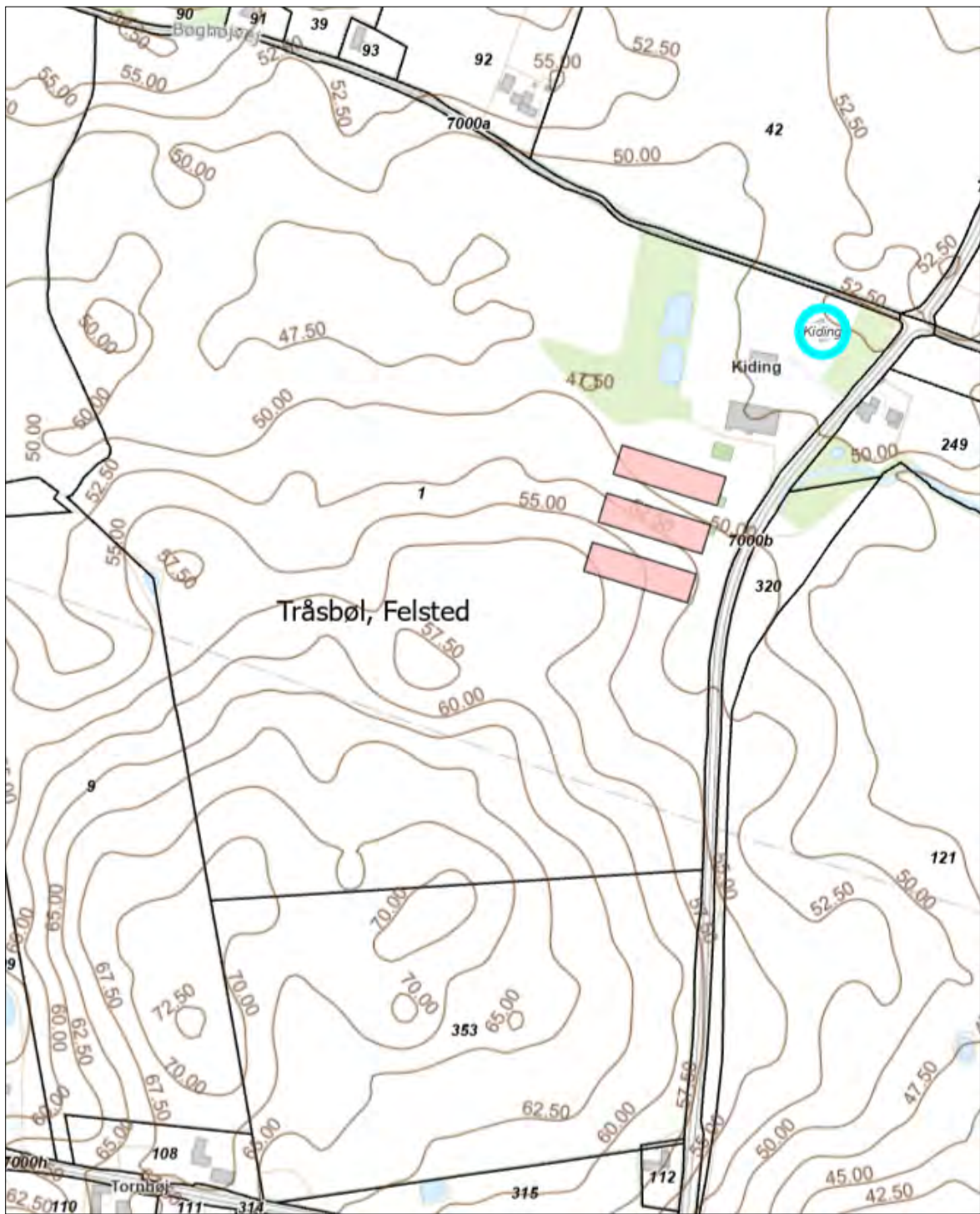

Kortbilag til landskabsvurdering

Figur 3. Eksisterende beplantning (grøn markering) og ny beplantning (gul markering) omkring ejendommen.

Figur 4. Højdekurver.

Figur 5. Indsigt fra Kidingvej (fra syd mod nord), hvor der stilles vilkår til etablering af afskærmende beplantning i forlængelse af eksisterende beplantning. Billede fra COWI Multiviewer (6. juni 2022).

Figur 6. Indsigt fra Bøghøjvej (ca. 280 m nord for kyllingestald 1), hvor eksisterende beplantning nord og nordvest for det nye staldanlæg virker afskærmende. Billede fra COWI Multiviewer (6. juni 2022).

Figur 7. Indsigt ved Bøghøjvej 13. Der er eksisterende læhegn ved størstedelen af strækningen langs Bøghøjvej. Billede fra COWI Multiviewer (6. juni 2022).

E. Miljøkonsekvensrapport

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten (MKR) er udarbejdet af miljørådgiver Lene Egtved Andersen, Spiras.

Aabenraa Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

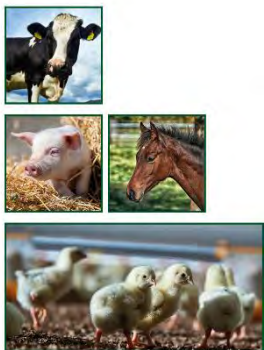
Ansøgningsmaterialet, der indeholder MKR inklusive bilag, er vedlagt som bilag 1 til miljøgodkendelsen.

Ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk er ikke vedlagt, da resultaterne er indarbejdet i enten MKR eller i miljøgodkendelsen. Hvis skemaet fra husdyrgodkendelse.dk ønskes tilsendt, kan de fås ved henvendelse til landbrug@aabenraa.dk eller på tlf. 73 76 78 64.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 6 er der ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16a krav til, at der skal være en beskrivelse af hvilke metoder, der er anvendt til identificering og forudberegning af de væsentlige virkninger på miljøet. Til udarbejdelse af MKR, har ansøger benyttet sig af beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, hvor emissionsfaktorerne tager afsæt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Aabenraa Kommune vurderer, at metoderne er tilstrækkeligt beskrevet.

Vedlagte relevante bilag:

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport (MKR)

Ansøgning om Miljøgodkendelse §16a stk. 2

Hans Peter Staugaard Bertram
Kidingvej 60
6200 Aabenraa

Ansøgning om etablering af slagtekyllingeproduktion
Skema 243190 i www.husdyrgodkendelse.dk

♦ **Kolding**
Niels Bohrs Vej 2
7634 1700

♦ **Vojens**
Billundvej 3
7320 2600

♦ **Aabenraa**
Jens Terp-Nielsens Vej 13
7436 5000

♦ **Odense**
Munkehatten 1A th
7436 5000

spiras.dk

Datablad

Ansøger og ejer	Hans Peter Staugaard Bertram Bygbjergvej 10, 6200 Aabenraa
	Kontaktperson på miljø sagen: Hans Peter Staugaard Bertram Mobil: 60139246 Mail: vesterskov@outlook.dk
Husdyrbrugets adresse	Kidingvej 60 6200 Aabenraa
CVR-nummer	37794597
CHR-nummer	110509
Kommune	Aabenraa Kommune
Ejendomsnummer	5800005217
Matrikel-nr.	1 Tråsbøl, Felsted m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ejet: Bygbjergvej 10 + 15, Kidingvej 42, 6200 Aabenraa, Snogbæk Nederby 26, 6400 Sønderborg Lejet: Møllevej 5, Nørremøllevej 9, Stenderup 5+23, Osmark 5+10+14, 6400 Sønderborg, Blåkrogvej 7, 6200 Aabenraa og Gammelgård 10, 6440 Augustenborg.
Ansøgningskema	243190
Konsulent	Spiras (CVR: 21111511) Lene Egtved Andersen, lea@spiras.dk , 7634 1788

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Kidingvej 60, 6200 Aabenraa. Det ansøgte omfatter godkendelse af tre nye kyllingehuse samt opsætning af tilhørende fodersiloer. Der ansøges desuden om tilladelse til opførelse af en lade til strøelse mv.

Produktionen vil være et IE-brug, da der vil være mere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved etablering af en slagtekyllingeproduktion på ejendommen.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	7
2.1 <i>Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør</i>	8
3. Miljøtekniske redegørelse	9
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget</i>	9
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde</i>	11
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug</i>	12
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed</i>	12
3.4.1 <i>Bygningsmæssige ændringer i forhold til landskab</i>	12
<i>Generelle afstandskrav</i>	14
3.4.2 <i>Bilag IV arter</i>	17
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition</i>	17
3.5.1 <i>Naturpunkter</i>	17
3.6 <i>Lugtmission</i>	18
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener</i>	19
3.7.1 <i>Støj</i>	19
3.7.2 <i>Støv</i>	20
3.7.3 <i>Lys</i>	20
3.7.4 <i>Skadedyr</i>	20
3.7.5 <i>Transporter</i>	20
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer</i>	23
3.8.1 <i>Spildevand</i>	23
3.8.2 <i>Olie- og kemikalier</i>	24
3.8.3 <i>Vand- og energiforbrug</i>	24
3.8.4 <i>Foder</i>	25
3.9 <i>BAT-Ammoniakemission</i>	25
3.10 <i>Grænseoverskridende virkninger</i>	26
3.11 <i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	26
3.12 <i>Alternative løsninger</i>	26
3.13 <i>Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5</i>	27
3.14 <i>Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6</i>	27
3.15 <i>Oplysninger om konsulenten</i>	27
4. Oplysninger om IE-husdyrbruget	27

4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget</i>	28
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management</i>	28
4.2.1	<i>BAT-Råvarer</i>	28
4.2.2	<i>BAT-Energi</i>	28
4.2.3	<i>BAT-Vand</i>	28
4.2.4	<i>Management</i>	28
5.	Konklusion	29

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer konsekvenserne ved etablering af tre nye kyllingehuse på hver 3.240 kvm samt opsætning af ni fodersiloer og etablering af en lade til strøelse.

Der er ikke afsøgt alternative placeringer, idet stalde og siloer ønskes placeret i tilknytning til de eksisterende bygninger. Ud fra såvel miljømæssige som driftsmæssige hensyn vurderes den ansøgte placering at være den mest hensigtsmæssige.

Produktionsarealet udgør hele staldens gulvareal.

2. Ikke-teknisk resume

Husdyrbruget og produktionsomfang

Ansøgningen omhandler ejendommen Kidingvej 60, 6200 Aabenraa som i dag drives som en landbrugsejendom uden husdyrproduktion.

Der ansøges om at etablere tre kyllingehuse på hver 3.240 kvm med tilhørende fodersiloer samt en lade til strøelse mv. Det samlede produktionsareal vil fremadrettet være på i alt 9.720 kvm.

Når et husdyrbrug har mere end 40.000 stipladser til fjerkræ, er det et IE-brug, hvilket vil sige, at det er omfattet af EU's direktiv om industrielle emissioner.

Landskabelige forhold

Ejendommen er beliggende i et område udpeget som bevaringsværdigt landskab samt inden for råstofinteresseområde, men ligger ellers uden for div. beskyttelseslinjer og udenfor div. landskabs- og kulturmæssige udpegninger i kommuneplanen.

Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 8 overholdes på nær afstandskrav til rørlagt vandløb, hvor der søges om dispensation.

De ansøgte bygninger placeres i tilknytning til det eksisterende anlæg og placeringen af bygningerne er valgt som den mest hensigtsmæssige ift. landskab og natur.

Potentielle gener

Lugtberegninger viser, at krav til lugtgeneafstandene er overholdt.

Det vurderes at støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr mv. vil blive håndteret, så det vil være til mindst mulig gene for de omkringboende.

Der vil blive etableret en intern vej imellem den sydligste indkørsel ved Kidingvej og ved overkørslen på marken syd for, så transport ifm. produktionen hovedsageligt vil blive fordelt imellem de to indkørsler. Hovedparten af aktiviteterne på ejendommen vil foregå i dagtimerne inden for almindelig arbejdstid.

Støj vil primært forekomme i forbindelse med indblæsning af foder samt ved den daglige drift af ventilationsanlægget. Støj, vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere de omkringboende.

Fluer og skadedyr vil blive bekæmpet.

Husdyrgødning

Den husdyrgødning der produceres, er i form af fast gødning. Husdyrgødningen vil blive afsat til biogas og returgyllen vil blive afsat på egne arealer samt videreformidlet til andre planteavlere.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med. Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1-3 natur overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt mer-depositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget er et IE-brug er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Ved produktion af slagtekyllinger er der kun en teknologi, der er godkendt til at reducere ammoniakemissionen på staldniveau. Den godkendte teknologi er varmevekslere fra enten Munters eller Rokkedahl Energi. Der vil blive installeret varmevekslere i forbindelse med alle tre kyllingehuse.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder krav til BAT.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Da de nye bygninger ønskes placeret i tilknytning til de eksisterende bygninger, er den ansøgte placering den eneste, der er mulig på ejendommen. Der har været talt om mulighed for at placere anlæggende på bar mark, men det foretrækkes at bygningerne placeres i tilknytning til eksisterende bygninger, hvor der i forvejen er landbrugsmæssig aktivitet. En del af området er i kommuneplanen desuden udpeget som Bevaringsværdigt landskab, hvor byggeri på bar mark gerne undgås.

0-alternativet er at ejendommen drives videre uden etablering af husdyrproduktion.

2.1 Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør

Se beskrivelse i afsnittet Anvendelse af BAT vedr. alternativer til teknologi.

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet efter kommunens anvisninger.

3. Miljøtekniske redegørelse

I dette afsnit beskrives husdyrbruget og det ansøgte samt projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne.

3.1 Indretning og drift af anlægget

De ansøgte driftsbygninger vil blive placeret samlet og vil komme til at ligge i tilknytning til den eksisterende lade, der ligger længst mod syd. Ejendommens øvrige bygninger, en lade og stuehuset, ligger ikke i tilknytning til hinanden.

De ansøgte stalde placeres syd for de eksisterende bygninger og i tilknytning hertil. Oversigt over anlægget ses på Figur 1.

Der har ikke været husdyrproduktion på ejendommen inden for de seneste 8 år, så i nudriften og 8 årsdriften er der ingen produktionsareal.

I det ansøgte etableres et produktionsareal på 9.720 kvm. Se tabel 1.

Der søges om fleksibel produktion, så der er mulighed for at ændre produktionsformen mellem konventionelle slagtekyllinger, skrabe-kyllinger og økologiske kyllinger. Udgangspunktet er, at der vil blive produceret konventionelle slagtekyllinger.

Oplysningerne fremgår af husdyrgodkendelse.dk og navngivningen i Tabel 1 referer til oversigtskortet.

Figur 1 Staldafsnit og opbevaringsanlæg på Kidingvej 60

Stald	8-års + nudrift	Ansøgt drift
Stald 1	-	Slagtekyllinger - flex 3.240 kvm
Stald 2	-	Slagtekyllinger - flex 3.240 kvm
Stald 3	-	Slagtekyllinger - flex 3.240 kvm

Tabel 1. Dyretype, stalssystem, produktionsareal og miljøteknologi.

Der produceres udelukkende fast gødning på ejendommen. Gødningen vil blive afsat til biogas og returgyllen vil blive afsat enten på egne arealer eller videreformidlet.

Der vil ikke blive opbevaret husdyrgødning ved driftsbygningerne, da gødning vil blive kørt væk fra ejendommen efter tømning af stalddene.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

De nye kyllingehuse opføres syd for de eksisterende bygninger. De vil hvert få et mål på ca. 30 x 108 m og vil blive opført i antrazitgrå sandwichpaneler og med lysegrå tagplader.

Kyllingehusene vil få en højde på ca. 8 m til kip samt en taghældning på 15 grader. På den østlige gavlende vil der ved hvert hus blive etableret et forrum. Der vil desuden blive etableret et koldrum til døde dyr og et rum til fodervægt på siden af hvert hus og der vil blive etableret et befæstet areal foran husene.

Vaskevand fra alle 3 huse samt kondensvand fra varmevekslerne vil blive ledt til samletanke, som vil blive tømt efter behov. Der vil blive etableret en samletank på 30 kbm ifm. hver stald.

Afstanden imellem kyllingehusene vil være 20 m.

Terrænet i byggefeltet er kuperet, så der vil skulle laves terrænregulering. Hus 1 og 2 vil blive placeret i samme kote som eksisterende lade. Hus 3 vil komme til at ligge i en 0,5-1 m højere kote.

Der vil blive opstillet 3 fodersiloer på hver 60 kbm på siden ved hvert hus. Siloerne vil have en diameter på 3 m og en højde på 12 m. Farven på fodersiloerne vil være antrazitgrå.

Laden til strøelse vil få et mål på 15 x 20 m. Kiphøjden vil være ca. 7,5 m og taghældningen 20 grader. Afstanden fra laden til nærmeste kyllingehus vil af brandtekniske grunde være på min. 15 m.

Det vurderes, at etablering af kyllingehusene og laden til strøelse er erhvervsmæssig nødvendig og bygningerne placeres i tilknytning til eksisterende bygninger.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger driver svineproduktion på følgende ejendomme Bygbjergvej 10 + 15, Kidingvej 42, 6200 Aabenraa, Snogbæk Nederby 26, 6400 Sønderborg, Møllevvej 5, Nørremøllevvej 9, Stenderup 5+23, Osmark 5+10+14, 6400 Sønderborg, Blåkrogvej 7, 6200 Aabenraa og Gammelgård 10, 6440 Augustenborg. Produktionen af slagtekyllinger på Kidingvej 60 vil blive drevet som en selvstændig produktion og der vil ikke være driftsmæssig el. teknisk forbindelse med de øvrige ejendomme. Der vil heller ikke være nogen forureningsmæssig forbindelse, da den nærmeste ejendom, Kidingvej 42, ligger mere end 1 km nord for Kidingvej 60. Der vil således ikke være produktionsmæssig sammenhæng med de øvrige ejendomme.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

Ejendommen ligger ca. 2,6 km syd for landsbyen Bovrup og ca. 3,8 km øst for Felsted. Ejendommen er placeret i et landbrugsområde omgivet af åbne landbrugsarealer med spredte bevoksninger og hegn. Der er større og mindre landbrugsejendomme i området.

3.4.1 Bygningsmæssige ændringer i forhold til landskab

Bedriftens anlæg ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen er beliggende indenfor bevaringsværdigt landskab, men ligger ellers udenfor øvrige landskabelige- og naturmæssige udpegninger i kommuneplanen. Anlægget ligger desuden udenfor div. beskyttelseslinjer og uden for fredede områder, og området er ikke udpeget som kulturmiljøområde. Anlægget ligger også udenfor økologisk forbindelse. Ejendommen ligger inden for Råstofinteresseområde. Se tabel 2.

Kommuneplantemaer	
Naturområder med særlig naturbeskyttelsesværdi	-
Værdifuldt landbrugsområde	Ejendommen ligger inden for værdifuldt landbrugsområde
Områder med landskabelig værdi	Ejendommen ligger inden for bevaringsværdigt landskab
Uforstyrrede landskaber	-
Økologisk forbindelse	-
Områder med særlig geologisk værdi	Ejendommen ligger i område med råstofinteresser (interesseområde for ler)
Rekreative interesseområder	-
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer	Ca. 950 m SV (bevaringsværdig husmandskoloni)
Kirkeomgivelser	-
Kystnærhedszonen	-
P-lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering	-
Skovrejsningsområder	Ejendommen ligger i område med uønsket skovrejsning
Fredede områder	-
Beskyttede naturarealer (§3)	Se figur 2
Strandbeskyttelseslinje	-
Klitfredningslinje	-
Skovbyggelinje	-
Sø- og å-beskyttelseslinje	-
Kirkebyggelinje	-
Fortidsmindelinje	-
Beskyttede sten- og jorddiger	-

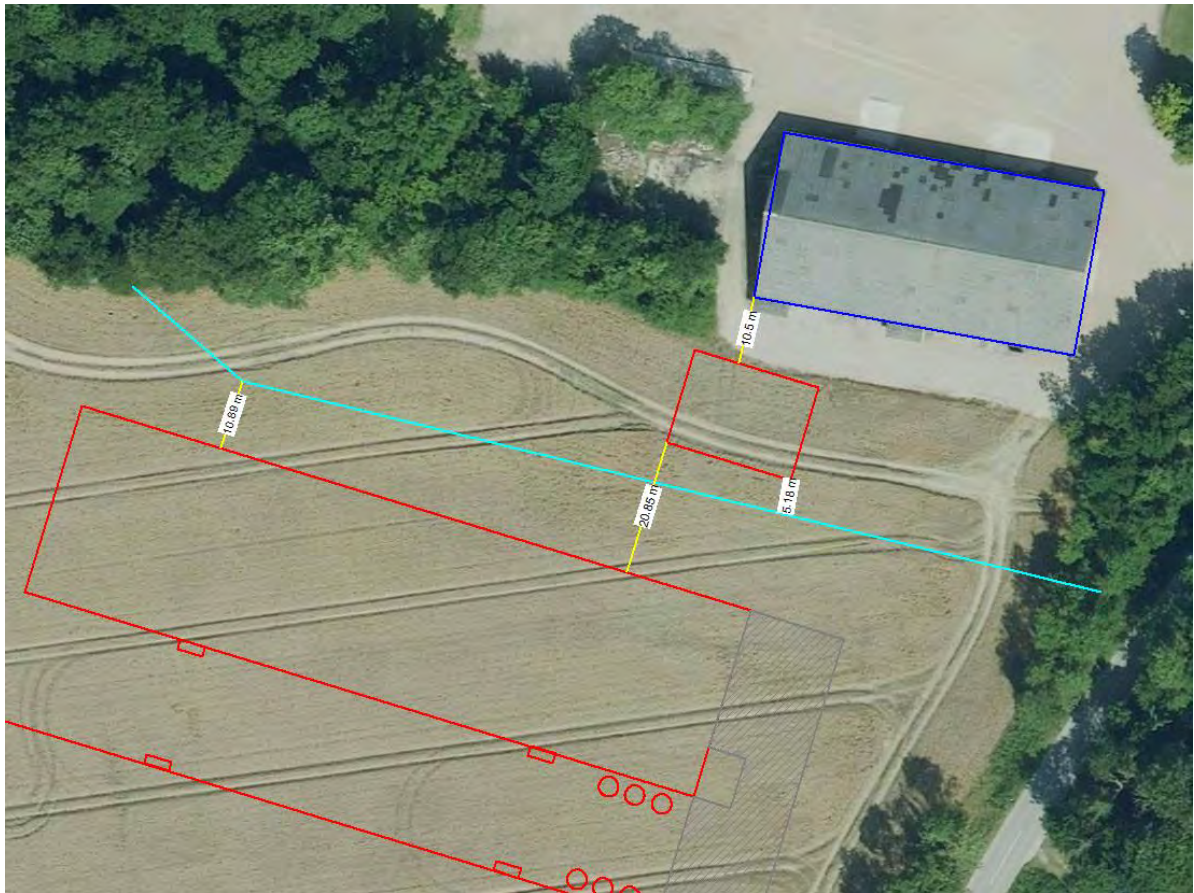
Tabel 2 Landskabelige udpegninger (kilde plandata.dk)

Figur 2 §3 Beskyttet natur inden for 1.000 m fra ejendommen. Blå skravering: sø, grøn: eng, brun: mose og lyseblå streg: vandløb.

Generelle afstandskrav

Som det fremgår af nedenstående tabel, så er alle afstandskrav jf. husdyrbruglovens §§ 6 og 8 overholdt, på nær afstandskrav til vandløb. Der søges hermed om dispensation til at placere en stald inden for 15 m fra rørlagt strækning af Tråsbøl Vestermose bæk. Både stalden og laden vil blive placeret min. 5 m fra rørføringen, som er minimumsafstanden, der er angivet i vandløbsregulativet. Hvis stalden skal placeres min. 15 m fra det rørlagte vandløb, så vil staldene skulle rykkes min. 10,5 m længere mod syd og staldene vil så ikke ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger. Desuden stiger terrænet mod syd, så hvis staldene skulle placeres mere sydligt, så vil mængden af jord der skulle graves væk, stige.

Figur 2a Placering af rørlagt strækning af Tråsbøl Vestermose bæk ift. de ansøgte bygninger.

Afstand til (afstandskrav)	Meter	Afstandskrav overholdt
Ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)	> 200 m	Ja
Almene vandforsyningsanlæg (50 m)	> 200 m	Ja
Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)	Ca. 60 m til åbent vandløb (Tråsbøl Vestermose bæk) Ca. 10 m til rørlagt strækning	Nej
Offentlig vej og privat fællesvej (15 m)	Ca. 34 m	Ja
Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)	> 200 m	Ja
Beboelse på samme ejendom (15 m)	Ca. 164 m	Ja
Naboskel (30 m)	Ca. 265 m	Ja
Nabobeboelse (50 m)	Ca. 145 m (Kidingvej 59 m. landbrugspligt) Ca. 450 m (Bøghøjvej 15 uden landbrugspligt)	Ja
Eksisterende og fremtidig byzone/sommerhusområde (50 m)	Ca. 2,5 km (Bovrup)	Ja
Områder, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhver mv. eller samlet bebyggelse (50 m)	Ca. 1.360 m (Gadekær 11, Tråsbøl)	Ja

Tabel 3 Afstandskrav jf. husdyrbruglovens §§ 6 og 8

Ejendommen er placeret i kanten af et område der i kommuneplanen er udpeget som bevaringsværdigt landskab. Nybyggeriet placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger og bygningerne vil blive opført i afdæmpede farver og i ikke-reflekterende materialer. Fodersiloer placeres i tilknytning til kyllingehusene. Ansøger foreslår, at der etableres en beplantning ud imod Kidingvej, så bygningerne sløres i østlig retning.

Hus 1 og 2 vil blive placeret i samme kote som den eksisterende lade og hus 3 vil blive etableret ca. en meter højere, så bygningerne vil komme til at ligge lavt i terrænet. Terrænet stiger mod syd og sydvest, så byggeriet vil ikke eller i meget lille grad være synlig herfra. Mod nord, nordvest og nordøst vil de nye bygninger være skjult bag eksisterende bevoksning. Ud fra ovenstående beskrivelse vurderes det at det ansøgte placeres og udformes, så det er indpasset i landskabet.

Ejendommen ligger i et område, der i Råstofplanen er angivet som interesseområde for ler. Region Syddanmark er blevet forespurgt omk. projektet og udtaler følgende:

Rødbrændende ler findes som udgangspunkt kun inden for de øverste 1-2 meter fra jordoverfladen. Det er derfor ikke usædvanligt at det skal findes i tynde lag. Jeg kan se at der er en indvindingstilladelse vest for ejendommen. Så det er sandsynligt at leret syd for bygningerne også er anvendeligt til teglværksbrug.

I forhold til ændringer af arealanvendelsen i råstofplanens grave- og interesseområder gælder følgende retningslinjer:

7.2 Retningslinjer for ressourcebeskyttelse
7.2.1 Graveområder og interesseområder skal beskyttes mod anden anvendelse, der kan hindre råstoffernes udnyttelse. Kommuner og andre myndigheder skal respektere råstofplanen. Det betyder, at myndighederne gennem planlægning og administration af lovgivning skal sikre denne beskyttelse, herunder ved: Planlægning
<ul style="list-style-type: none">
• at der ikke må planlægges for arealanvendelse, der vil hindre råstofindvinding på kort eller lang sigt i interesse- og graveområder. I interesseområder for sand, grus og sten er det dog muligt at udføre midlertidig beslaglæggelse af ressourcen, der har til formål at beskytte allerede eksisterende vandforsyningsanlæg.
Konkrete ansøgninger om ændret anvendelse og anlæg
<ul style="list-style-type: none">
• at der alene må meddeles tilladelser eller dispenseres til ændret arealanvendelse og anlæg, der hindrer råstoffernes udnyttelse på kort og på lang sigt, i de tilfælde hvor kommunen har taget stilling til, at der ikke kan meddeles afslag i medfør af lovgivningen.
• at kommunens tilladelser og dispensationer kan gives, hvis det godtgøres, at råstofferne er udnyttet.
I forbindelse med konkrete ansøgninger om ændret anvendelse og anlæg skal regionsrådet kontaktes med henblik på stillingtagen til, om anlæg eller arealanvendelse hindrer udnyttelse af råstoffer.

Hvis det drejer sig om byggeri der er omfattet af planlovens § 36 vil det ikke være i strid med råstofplanen. Hvis der kræves en tilladelse vil vi på baggrund af en konkret vurdering af projektet komme med en udtalelse til brug for kommunens sagsbehandling. I vurderingen lægger vi bl.a. vægt på om placeringen af nyt byggeri er tæt på eksisterende bygninger dvs. på arealer, hvor det alligevel vil være vanskeligt at indvinde råstoffer og/eller om placeringen er den mest optimale i forhold til driften af landbruget, landskabshensyn mm.

Under alle omstændigheder vil vi opfordre til at lerressourcen søges udnyttet i forbindelse med byggeriet eksempelvis ved at den tilbydes til Lertranskøb eller et af teglværkerne. Hvis råstofressourcen udnyttes vil arealet efterfølgende ikke være omfattet af reglerne om ressourcebeskyttelse i råstofplanen.

Før byggeriet påbegyndes, vil det blive undersøgt om der er ler i byggefeltet og om der i så fald vil være økonomi i at få det udvundet.

Det ansøgte overholder afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8 på nær afstandskrav til vandløb. Afstanden fra den nærmeste stald til vandløbet vil være min. 10 m og afstanden fra laden vil være min. 5 m. Der søges om dispensation til at placere nærmeste stald inden for 15 m fra det rørlagte vandløb.

Vurdering af landskab og afstandskrav

Samlet vurderes det, at placeringen i tilknytning til de eksisterende anlæg vil bevirke mindst mulige gener i forhold til landskabet og naboer i området. Ud fra ovenstående beskrivelse vurderes det at byggeriet er indpasset i landskabet, så der tages hensyn til de landskabelige værdier i området og ift. råstofinteresse, så vil dette blive undersøgt ifm. planlægning af byggeriet.

3.4.2 Bilag IV arter

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Der er ikke registreret bilag IV arter inden for 1.000 m fra ejendommen. Den nærmeste registrering af Bilag IV arter er ca. 3,5 km syd for ejendommen, hvor der er registreret spidssnudet frø.

Det kan ikke udelukkes, at der lever andre bilag IV arter i området, eks. forskellige arter af flagermus, markfirben og stor vandsalamander, der er udbredte i Jylland.

I forbindelse med projektet vil der ikke ske ændringer i markdriften og der tages hensyn til beskyttede naturarealer, der grænser op til dyrkningsarealer. Der vil ikke blive fjernet gamle træer el. bygninger ifm. projektet, der kan være levested for flagermus eller nedlagt vandhuller der kan være ynglested for padder.

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil forringe eller beskadige yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV eller andre beskyttede arter.

3.5 Ammoniakemission og -deposition

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og inden for de sidste 8 år samt oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

3.5.1 Naturpunkter

Kategori 1-natur

Nærmeste kat 1. er et skovområde med bøg på muld (naturtypekode 9130). Naturarealet er en del af Natura 2000 området Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, der ligger ca. 1,3 km syd for ejendommen.

Der er kumulation i det nærmeste punkt af naturområdet med min. 2 andre ejendomme, så krav til totaldepositionen er på 0,2 kg N/ha.

Totaldepositionen fra anlægget til naturområdet vil ligge på 0,1 kg N/ha.

Kategori 2-natur

Nærmeste kat. 2 natur er en mose, som er registreret på Aabenraa Kommunes interne kort. Mosen ligger ca. 1,6 km sydvest for ejendommen.

Krav til totaldeposition til kat. 2 natur er maks. 1 kg N/ha.

Totaldepositionen fra anlægget til naturområdet vil ligge på 0,1 kg N/ha.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kategori 3-natur er således, at kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha.

Der er registreret mose ca. 1.000 m nord og syd for ejendommen samt potentiel ammoniakfølsom skov ca. 1.100 m sydøst og ca. 1.200 m øst for ejendommen. Desuden er der registreret et overdrev ca. 1,5 km nord for ejendommen.

Merdepositionen til naturarealerne ligger mellem 0,1 og 0,3 kg N/ha.

§3 beskyttet natur

Inden for 1.000 meter fra ejendommen ligger der flere søer spredt i alle retninger omkring ejendommen. Nærmeste søer er "hestebassinerne", der ligger ca. 70 m nord for nærmeste staldbygning og der ligger en sø i marken ca. 280 m øst herfor.

Ammoniakdepositionen til søerne ligger på henholdsvis 4,5 og 1,7 kg. Søerne er ikke omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens afskæringskriterier.

Der er ikke registreret truede eller sjældne arter i el. ved søerne

Vurdering af natur

Da ammoniakdepositionen overholder afskæringskriterierne for kategori 1 og 2 natur og da merdepositionen til kategori 3 natur ligger under 1 kg N/ha, så vurderes det, at den ansøgte produktion ikke vil have en negativ effekt på kategori 1-3 natur i området.

Merdepositionen til de nærmeste §3 beskyttede søer vil ligge over 1 kg. Kommunen har i et svar på en tidligere forespørgsel fra 16. marts 2020 skrevet følgende:

"Vandhullerne mod nord – 'hestebassinerne', oplyst til at have brostensbund – forventes ligeledes ikke at få en ændring i deres tilstand eller indeholde følsom flora eller fauna. Der er dog ligeledes ikke udført en besigtigelse.

Det atmosfæriske ammoniakbidrag i området er på knap 22 kg N/ha/år. Et totalbidrag på 6,9 kg N/ha/år bringer totaldepositionen op på 29 kg N/ha/år. Næringsrige søer har generelt ikke en øvre tålegrænse. Søerne må forventes at være kvælstoftolerante, da de ligger i et område med et større atmosfærisk bidrag fra baggrundsdepositionen. Et bidrag fra overfladisk afstrømning fra de omkringliggende marker kan heller ikke afvises for 'hestebassinerne'."

Baggrundbelastningen af ammoniak er i dag registreret til 18,2 kg (2019-2021) og totalbidraget fra det ansøgte projekt ligger også lavere end ved det forespurgte projekt og på baggrund af kommunens udtalelse vurderes det ikke, at det ansøgte projekt vil føre til en tilstandsændring i søerne.

3.6 Lugtemission

Lugtemission forekommer fra produktionen i staldanlæggene og ved håndtering samt udbringning af husdyrgødning. Selve staldanlægget forventes ikke at give anledning til væsentlige lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

I Husdyrgodkendelse.dk er der beregnet hvilke afstande, der som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Af figur 3 fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Den ukorrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, og der er ikke korrigeret for vindretning.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af størrelsen af produktionsarealet, typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet ved fuld besætning i staldene.

Der er ikke fundet kumulation med øvrige ejendomme hverken ved nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller ved byzone.

Som det fremgår af figur 3 er lugtgenekriteriet overholdt til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone. Nærmeste nabo er Bøghøjvej 15, samlet bebyggelse er Gadekær 11 og nærmeste byzone er Bovrup.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Bøghøjvej 15	0	NY	526	526	544,6	Ja
 Hovbjergvej 5	0	NY	526	526	680,8	Ja
 Kiding Østermark 3	0	NY	526	526	903,5	Ja
 Kidingvej 66	0	NY	526	420,8	637,3	Ja
 Gadekær 11	0	NY	983,3	983,3	1426,6	Ja
 Bovrup, Varnæs	0	NY	1258,2	1258,2	2606,7	Ja

Figur 3 Samlet resultat af lugtberegningen

3.7 Øvrige emissioner og gener

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet.

3.7.1 Støj

De væsentligste støjkloder fra husdyrbruget vil være indblæsning af foder, ventilation og aktivitet ifm. holdskifte, herunder afhentning af dyr og tømning af staldene for husdyrgødning. Ved behov vil der forsat blive tørret korn på ejendommen.

Ventilationen vil være frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene. Ventilationen vil være mest i brug i varme perioder.

Leverance af foder vil så vidt muligt foregå indenfor normal arbejdstid på hverdage. Der vil være levering af foder 2-3 gang ugentlig og det vil tage ca. 1 time pr fyldning.

Holdskifte vil ske omk. 9 gange pr. år. I forbindelse med holdskifte vil der blive afhentet dyr til slagt. Det er slagteriet der fastsætter afhentningstiderne og det kan forekomme på alle tidspunkter af døgnet. Tømning af staldene for husdyrgødning vil foregå i dagtimerne.

Der tørres korn på ejendommen i de sæsoner hvor der er behov. Korntørring kan tage op til ca. 14 dage.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 (Måling af ekstern støj fra virksomheder), er der angivet grænserne for tilladelig støjbelastning, målt i skel ved nærmeste nabobeboelse. Der er ikke foretaget støjberegninger, da det vurderes, at der ikke er særlige støjkloder ud over hvad der kan forventes på en landbrugsejendom.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke forventes at blive et problem for de omkringboende som følge af afstanden til naboer og da hovedparten af aktiviteterne vil foregå inden for normal arbejdstid på hverdage. Støj, vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere de omkringboende.

3.7.2 Støv

Det er begrænset hvad der er af støvkilder på ejendommen. Der vil evt. kunne fremkomme støvgener i forbindelse med indblæsning af foder. Der vil være støvcykloner på alle siloer.

Da der er få kilder til støv, vurderes det at produktionen ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omgivelserne.

3.7.3 Lys

I kyllingestalde er der ingen vinduer, ligesom der heller ikke er lysplader i taget. Der vil være udendørs belysning ved staldenes forpladser. Belysningen vil være tændt efter behov, hovedsageligt ifm. holdskifte. Der er desuden lys på køretøjerne, der kører til og fra anlægget ifm. afhentning af dyr til slagtning.

Der er tæt beplantning over mod Kidingvej 59, som er nærmeste nabo.

Det vurderes, at der ikke vil forekomme lysgener fra anlægget for de omkringboende da bygninger og eksisterende bevoksninger vil fange lyset.

3.7.4 Skadedyr

Af hensyn til sundheden er det vigtigt, at skadedyr bekæmpes. Der vil blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skadedyr herunder ved forekomst af rotter på ejendommen. Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Der vil derfor blive holdt god orden i og omkring staldanlæggene for at opnå et højt hygiejneniveau.

Der vil blive indgået fast serviceaftale omkring bekæmpelse af rotter med autoriseret firma.

Da kyllinger spiser fluer og fluelarver er der ikke problemer med fluer i staldene og der er ikke oplag af husdyrgødning ved driftsbygningerne.

Det vurderes ud fra ovenstående tiltag, at bedriften ikke vil give anledning til væsentlige fluegener eller problemer med skadedyr.

3.7.5 Transporter

Der er en indkørsel til ejendommen fra Bøghøjvej og to indkørsler fra Kidingvej og der er en overkørsel i marken ved stald 3. Der vil blive lavet en intern kørevej imellem overkørslen og den sydligste indkørsel ved Kidingvej, så de to indkørsler fremadrettet vil blive brugt ifm. produktionen. Se figur 4.

Transport vil så vidt muligt foregå indenfor tidsrummet 07.00 til 18.00, på hverdage. Der kan dog forekomme transport udenfor dette tidsrum, da det er slagteriet der fastsætter tidspunktet for afhentning af dyr og transporter med egne afgrøder vil ske intensivt i sæsonen.

Transport af	Antal transporter i nudrift / år	Antal transporter i ansøgt drift / år
Dyr til og fra ejendommen	0	Ca. 160
Døde dyr	0	Ca. 9
Foder	0	Ca. 130
Brændstof	0	Ca. 13
Husdyrgødning	0	Ca. 140
Strøelse	0	Ca. 8
Egne afgrøder	125	Uændret
Halm	75	0
Øvrige	75	Uændret
I alt	Ca. 275 transporter/år	Ca. 660 transporter/år

Tabel 4 Det skønnede antal transporter

Det forventes, at antallet af transporter vil stige fra ca. 275 til ca. 660 transporter, svarende til en stigning på 140 %, se tabel 4. En del af det øgede antal transporter vil være koncentreret til få dage om året ifm. holdskifte, som vil omk. 9 gange pr. år.

Der er gode adgangsveje i forbindelse med transport til og fra ejendommen. Med den interne adgangsvej, der vil blive etableret, så undgås det at lastbiler mv. skal vende rundt inde på ejendommen og kørsel ifm. produktionen vil blive fordelt over de to sydligste indkørsler.

Transporterne vil ikke adskille sig fra øvrige tunge transporter på landevejene. Som udgangspunkt vil der udelukkende være nødvendige transporter.

Figur 4 Ejendommens indretning

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

Det er begrænset hvor meget affald der vil blive genereret på ejendommen. Udover husdyrgødning og døde dyr vil det hovedsageligt være lysstofrør, plastik, pap og papir.

I forbindelse med etablering af staldene vil der blive lavet kølerum til opbevaring af døde dyr. Afhentning af DAKA vil ske ifm. holdskifte. Opbevaring af døde dyr fremgår af figur 4.

Husdyrgødning vil blive sendt til biogas og returgylle afsættes på egne arealer samt afsættes til 3. mand.

Plast, pap og papir sorteres og afleveres på genbrugspladsen.

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Det vurderes derfor, at affaldshierarkiet iagttages og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke har en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med opbevaring og bortskaffelse af affald.

3.8.1 Spildevand

Tagvand fra de to eksisterende lader ledes uændret til dræn.

Det vil blive afklaret om det er muligt at nedsive tagvand fra de nye stalde eller om der skal etableres et forsinkelsesbassin. Der vil særskilt blive ansøgt om en udledningstilladelse for håndtering af overfladevand.

Vaskevand fra stalde samt kondensvand fra varmevekslere ledes til lukkede samletanke, der tømmes efter behov.

Der vil blive etableret afløbsriste med låg på forpladsen ved hvert hus. Ristene vil kun være åbne ifm. tømning af staldene. Overfladevand fra afløbene vil blive ledt til de samletanke der også opsamler vaskevand.

Der vil blive etableret en lukket beholder til sanitært spildevand fra produktionen. Samletanken vil blive tømt efter behov.

3.8.2 Olie- og kemikalier

Olie opbevares i godkendt tank. Ejendommens olietank fremgår af tabel 5.

Volumen	Årgang	Materiale	Placering	Type
1.200	2005	Plast	Placeret på fliser inde i carporten ved stuehuset	Fyringsolie
Der vil blive opsat en ny olietank til opvarmning af staldene.			Olietanken vil blive placeret i den ansøgte lade, hvor der vil være fast gulv og ingen afløb.	Fyringsolie

Tabel 5 Oversigt over ejendommens olietanke

Olietanken har en gyldig tankattest jf. reglerne i Olietankbekendtgørelsen. Olietanken vurderes at være placeret og drevet miljømæssigt forsvarligt.

Der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen.

3.8.3 Vand- og energiforbrug

Vandforsyning sker fra Tornhøj vandværk.

Vandforbruget vil hovedsageligt gå til drikkevand til dyrene samt til vask af stalde.

Efter hver rotation rengøres stalden med vand. Der anvendes højtryksrensere. Rengøringen bliver afsluttet med en desinfektion.

Drikkenipler placeres højt for at lette kyllingernes vandoptagelse og minimere vandspild. Drikkeniplerne er udstyret med spildbakker. Herved kan utætte nipler nemt identificeres og fejl kan udbedres hurtigst muligt.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Der er måler på vandet, så vandforbruget i produktionen kan følges dagligt.

Type	Nudrift	Ansøgt drift
El	Anslået 2.100 kWh	Anslået 320.000 kWh
Fyringsolie	Anslået 5.000 l	Anslået 175.000 l
Vandforbrug	-	Anslået 6.800 kbm

Tabel 6 Skønnet vand- og energiforbrug -forbrug fra stuehus indgår ikke i tallene.

På ejendommen anvendes der hovedsageligt energi til opvarmning af stalde, ventilation, tørreri, og til varmevekslere.

Der vil blive installeret varmevekslere i forbindelse med alle tre stalde, hvor varmen fra udsugningsluften veksles med indsugningsluften. Varmevekslere reducerer energiforbruget til opvarmning af stalde væsentligt.

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Ventilationen er computerstyret, således sikres det, at der ikke overventileres, med ekstra tab af varme og strøm til følge. Regelmæssig kontrol og vedligeholdelse af ventilationsanlægget er derfor af stor betydning.

Der vil blive etableret energieffektiv belysning i staldene.

Det er BAT at reducere energiforbrug og vandforbrug ved at gøre følgende:

- Ventilere staldene optimalt
- Rengøring af stald og udstyr efter hver produktionscyklus
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
- Detektering og reparation af lækager.

Ud fra ovenstående tiltag vurderes det, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes også, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

3.8.4 Foder

Der anvendes fasefodring for at opfylde kyllingernes krav af næringsstoffer til tilvækst. Der vil blive købt færdigblandet foder, som opbevares i lukkede siloer. Foderblandingerne vil være tilsat fytase.

Der vil blive anvendt tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet.

Det vurderes ud fra gældende regler samt de tiltag som praktiseres mht. opbevaring og håndtering af foder er med til at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af miljøet og omgivelserne. Det er ligeledes BAT at fasefodre.

3.9 BAT-Ammoniakemission

For konventionel slagtekyllingeproduktion er der på staldniveau pt. kun varmeveksler fra Rokkedahl Energi og Munters, der er godkendt til at reducere ammoniakemissionen. For skrabekyllingeproduktion er det kun varmeveksleren fra Rokkedahl Energi, der er godkendt.

Begge typer af varmevekslere er godkendt med en reduktionseffekt på 28 %.

På ejendommen vil der blive installeret varmevekslere i forbindelse med alle tre kyllingehuse.

Som det fremgår af figur 5, er det samlede BAT-krav på 5.540 kg NH₃. Den faktiske ammoniakemission ligger på 5.538 kg NH₃ og BAT-kravet er dermed overholdt og reduceret med yderligere 2 kg NH₃/år.

Krav til BAT og natur er overholdt, ved en ammoniakreduktionseffekt på 23 % i hver stald.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5540	0	5540
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5538	0	5538
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	2
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Figur 5 BAT-beregning

BAT-beregningerne er baseret på forudsætning om eksisterende og nye staldafsnit som fremgår af figur 6.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Stald 1	Alle kyllinger ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 2	Alle kyllinger ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 3	Alle kyllinger ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

Figur 6 Forudsætning for BAT-beregning.

BAT-niveauet er lovbestemt og sikrer at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologi er blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Det vurderes, at BAT ift. ammoniakemission overholdes i den grad det er muligt og at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger mere end 10 km fra den danske grænse og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

3.11 Påvirkning af jordarealer og jordbund

Da staldene vil blive udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift vil kunne ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

Da byggefeltet ligger i råstofinteresseområde for ler, vil det inden byggeriet påbegyndes blive afklaret om der er ler i byggefeltet og om det vil være rentabelt at udvinde det. Hvis det viser sig at der kan udvindes ler, vil der blive ansøgt om dette ved Region Syddanmark.

Det vil nødvendigvis at lave terrænregulering ifm. byggeriet

Dyrkning af arealer herunder jordbehandling mm. varetages igennem de generelle regler. Der henvises til beskrivelsen af vandbesparende tiltag under afsnit 3.8.3 om bedste tilgængelige teknik.

Affald og reststoffer opbevares, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand.

Samlet vurderes det, at produktionen sker på forsvarlig vis, hvor risikoen for forurening af jord og grundvand er minimal.

3.12 Alternative løsninger

Da de nye bygninger ønskes placeret i tilknytning til de eksisterende bygninger, er den ansøgte placering den eneste, der er mulig på ejendommen. Der har været talt om mulighed for at placere anlæggende på bar mark, men det foretrækkes at bygningerne placeres i tilknytning til eksisterende bygninger, hvor der i forvejen er aktivitet. En del af området er i kommuneplanen desuden udpeget som Bevaringsværdigt landskab, hvor byggeri på bar mark gerne undgås.

3.13 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet i de foregående afsnit.

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplistede faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

3.14 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 6 nr. 6

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med denne type produktion er minimal, da der ikke håndteres flydende husdyrgødning og der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen.

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den ansøgte placering vil være udslip af olie fra eksisterende og ansøgt olietanke. Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, hvor der vil være instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres.

I beredskabsplanen vil der ligeledes være instrukser i forbindelse med brand mv.

3.15 Oplysninger om konsulenten

Lene Egtved Andersen, Miljøkonsulent, Spiras, Niels Bohrs Vej 2, 6000 Kolding.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil staldanlæg blive tømt og rengjort. Restindholdet i olietanke fjernes og tanke renses. Ved afblænding vil påfyldningsstuds og udluftningsrør blive fjernet. Der udarbejdes en plan med tidspunkt for anden indretning og opbygning af staldbygninger til anden anvendelse, eller alternativt en plan med tidspunkt for nedrivning af staldbygningerne.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management

4.2.1 BAT-Råvarer

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Som tidligere beskrevet vil ansøger bestrebe sig på at benytte så få foderenheder som muligt.

Der anvendes fasefodring.

4.2.2 BAT-Energi

Se beskrivelse i afsnit 3.8.3

4.2.3 BAT-Vand

Se beskrivelse i afsnit 3.8.3

4.2.4 Management

Miljøstyrelsen har valgt, at der ikke skal fastsættes generelle vejledende normer for godt management.

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder.

Ifølge BREF-dokumentet er det, BAT at:

- have fokus på uddannelse af personale
- føre journal over forbrug af vand, energi, foder og spild
- have en beredskabsplan
- sikre reparation og vedligehold af bygninger og udstyr samt renholdelse af faciliteter
- planlægge produktionen så levering og fjernelse af produkter og spild foretages korrekt

På bedriften vil der blive taget følgende forholdsregler:

Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres.

Fodersammensætning og fodringsstrategi vil blive evalueret og tilpasset løbende, så nyeste viden anvendes.

Der føres sprøjtejournal.

Der vil blive lavet en beredskabsplan således at evt. uheld kan stoppes og konsekvensen for det omgivende miljø begrænses mest muligt.

Kyllingeproduktionen vil være omfattet af KIK el. ACQP-miljøprogrammet.

Personalet vil blive uddannet løbende gennem kurser og efteruddannelse.

Ansatte vil have gennemført det lovpligtige kursus om hold af slagtefjerkræ.

IE-husdyrbruget vil desuden være omfattet af miljøledelse, som bidrager til at have fokus på BAT vedr. management.

5. Konklusion

Ud fra de forhold der ligger til grund for beregningerne samt indretning og drift af ejendommen, vurderes det, at projektet kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøer, herunder påvirkning af naboer og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området.